

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby

Výšivka jako prostředek k individuálnímu uměleckému
vyjádření

Diplomová práce

Autor:	Tereza Chárová
Studijní program:	N7507 – Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Učitelství výtvarné výchovy pro ZUŠ a SŠ
Vedoucí práce:	Mgr. Art. Mária Hromadová, ArtD.
Oponent práce:	doc. M. A. Mgr. Mária Fulková

Hradec Králové

2023

Zadání diplomové práce

Autor: Tereza Chárová

Studium: P20P0452

Studijní program: N7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství výtvarné výchovy pro základní umělecké školy a střední školy

Název diplomové práce: **Výšivka jako prostředek k individuálnímu uměleckému vyjádření**

Název diplomové práce AJ: Embroidery as a means for individual artistic expression

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce se bude zabývat fenoménem výšivky jako prostředkem k individuálnímu uměleckému vyjádření. Bude mapovat základní druhy výšivky, jejich stručnou historii a dále představí umělce, kteří používají výšivku jako prostředek k individuálnímu uměleckému projevu. Součástí teoretické části je didaktický projekt. Didaktický projekt aplikuje teoretické poznatky do didaktické podoby a ověřuje je v praxi. Praktická část se zaměří na hledání vlastního uměleckého vyjádření, zmapování procesu poznávání fenoménu výšivky, hledání umělecké formy v propojení grafické a textilní interpretace digitálních ilustrací pomocí výšivky.

ADAMCOVÁ, Eva. Steh by steh, Praha: H.R.G, 2017. ISBN: 978-80-270-3017-0

BRITAIN, Judy. Velká obrazová encyklopedie ručních prací, Praha: CESTY, 1996. ISBN 80-7181-086-X

CAMPBELL, Jennifer a Ann-Marie BAKEWELL. Vyšívání: 260 stehů. Brno: Computer Press, 2007. Tradiční řemesla (Computer Press). ISBN 978-80-251-1597-8.

KUBIŠOVÁ, Miroslava. Vyšívání: 50 vyšívacích stehů, Praha: Grada, 2013. ISBN: 978-80-247-4503-9

ROESELVÁ, V. Didaktika výtvarné výchovy, UK, Pedf Praha, 2003, ISBN: 80-7290-121-4.

ROESELVÁ, V. Námět ve výtvarné výchově, Sarah, Praha 2000, ISBN 80-902267-4-6.

ROESELVÁ, V. Řady a projekty ve výtvarné výchově, Sarah, Praha 1997, ISBN 80-902267-2-8.

STEHLÍKOVÁ BABYRÁDOVÁ, Hana. Vize v umění a ve výchově uměním. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7485-112-4.

THORNE-THOMSEN, Kathleen. American cross-stitch, New York: Van Nostrand Reinhold Company, 1974. ISBN: 0-442-28514-0

Zadávací pracoviště: Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. art. Mária Hromadová, ArtD.

Oponent: doc. M.A. Mgr. Mária Fulková

Datum zadání závěrečné práce: 18.1.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou závěrečnou práci Výšivka jako prostředek k individuálnímu uměleckému vyjádření vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Tereza Chárová

Anotace:

CHÁROVÁ, Tereza. *Výšivka jako prostředek k individuálnímu uměleckému vyjádření*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2023. 87 s. Diplomová práce.

Diplomová práce se zabývá technikou výšivky, která je propojena s technikou digitální ilustrace. Teoretická část se věnuje fenoménu výšivky, zabývá se její historií a vývojem a technologiemi. Praktická část se zabývá kombinací ilustrace a výšivky, kdy výšivka funguje jako prostředek seberozvoje. Zabývá se tvořivým procesem, inspiračními zdroji. Diplomová práce je obohacena o rozhovor s americkým umělcem Shmoxdem (Bryan Perrenoud). Praktická část se zaměří na hledání vlastního uměleckého vyjádření, zmapování procesu poznávání fenoménu výšivky, hledání umělecké formy v propojení grafické a textilní interpretace digitálních ilustrací pomocí výšivky. Didaktický projekt aplikuje teoretické poznatky do didaktické podoby a ověřuje je v praxi.

Klíčová slova: Výšivka, výtvarné umění, digitální ilustrace

Summary:

CHÁROVÁ, Tereza. *Embroidery as a medium of individual artistic expression*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2023. 87 pp. Diploma thesis.

The diploma thesis deals with the technique of embroidery, which is connected with the technique of digital illustration. The theoretical part is devoted to the phenomenon of embroidery, deals with its history and development and technologies. The practical part deals with a combination of illustration and embroidery, where embroidery works as a means of self-development. It deals with the creative process, sources of inspiration. The diploma thesis is enriched with an interview with the American artist Shmoxd (Bryan Perrenoud). The practical part will focus on the search for one's own artistic expression, mapping the process of learning about the phenomenon of embroidery, the search for an art form in the connection of graphic and textile interpretation of digital illustrations using embroidery. The didactic project applies theoretical knowledge in a didactic form and verifies them in practice.

Key words: Embroidery, fine arts, digital illustration

Obsah

Úvod	7
1 Vývoj výšivky a textilních technik od počátku věků	9
1.1 Pravěk	10
1.2 Starověk	10
1.3 Středověk	11
1.4 Novověk	12
1.5 Období průmyslové revoluce	12
1.6 20. století	13
1.7 Výšivka, jak ji dnes známe	13
2 Technologie výšivky	14
2.1 Materiály a pomůcky	14
2.2 Přenos motivu na látku	16
2.3 Druhy stehů	17
2.4 Druhy výšivky	20
2.5 Vybrané pomůcky pro realizaci výšivky	23
3 Inspirační zdroje	24
4 Z ilustrace do výšivky	39
5 Výtvarně-didaktický projekt	51
6 Pedagogický deník	70
7 Pedagogický výzkum	74
Závěr	81
Seznam použité a citované literatury	82
Seznam obrázků	83

Úvod

Diplomová práce se zabývá technikou výšivky, která je propojena s technikou digitální ilustrace. Teoretická část se věnuje fenoménu výšivky, kapitola Vývoj výšivky a textilních technik od počátku věků se zaměřuje na historii, která mapuje vývoj textilních technik od pravěku přes starověk, novověk, období průmyslové revoluce, období 20. století až do dnešní doby. Tato kapitola poukazuje na prvky, které se měnily v průběhu let a na aspekty tehdejší doby, které změnilly výšivku do podoby, jak ji známe dnes.

Další kapitolou je Technologie, která se věnuje všem pomůckám, které jsou k výšivce potřebné, mapuje druhy těchto pomůcek, a čím se tyto druhy liší při použití. Tato kapitola je ukončena subjektivní podkapitolou Vybrané pomůcky pro realizaci výšivky, která odhaluje mé konkrétní favority, neboli pomůcky, které jsem se, já jakožto samouk, naučila používat.

Následuje poslední kapitola teoretické části s názvem Inspirační zdroje. Tato kapitola poukazuje na práci mnoha umělců, které jsem objevila v průběhu mé tvorby. Tyto umělce jsem rozdělila do kategorií Melancholická ilustrace, kde daní umělci tvoří více ilustrativně, ale snaží se svými pracemi vyjádřit své pocity. Dále Realismus, kde umělci pracují s realistickou formou výšivek. Následně kategorie Křížkový steh, která představuje několik umělců, kteří se specializují na křížkový steh a přinášejí do této techniky nové principy. Další podkapitolou je Neobyčejná linka, kde se umělci specializují na použití lineárních stehů, které následně zajímavě dotvářejí různými způsoby. Ke konci se kapitola zaměří na umělce, kteří přistupují k výšivce více experimentálním způsobem a často i kombinují techniky. Na tuto kapitolu poté navazuje rozhovor s jedním zmíněným umělcem Bryanem Perrenoudem, který nám odhalí svou cestu k textilním technikám.

Praktická část se skládá z kapitol Z ilustrace do výšivky a Výtvarně-didaktické části. Kapitola Z ilustrace do výšivky se zabývá mapováním mého života, co se týká tvorby, odhalí mé začátky v uměleckém vyjadřování, následně se věnuje období mého středoškolského života až po studium na vysoké škole, kde se začne více věnovat médiím, kterým se nyní věnuji. Detailně zmapuje tvorbu mých digitálních ilustrací, jaké bylo hledání vlastního stylu a další překážky, které začínající ilustrátory čekají. Nakonec se bude věnovat tomu, jak se grafik dostane k technice výšivky a jaké to je započnout sebe rozvíjet v kombinaci ilustrace a výšivky.

Praktická část dále obsahuje výtvarně-didaktickou část, která obnáší Výtvarně-didaktický projekt zaměřený na aplikaci výšivky do výuky předmětu počítačová grafika ve středních školách. Tento předmět, je zaměřen na rozvoj kreativity a motoriky studentů. Následně představí pedagogický deník, který detailně mapuje praxi na Střední škole cestovního ruchu a grafického designu, kde jsem po dobu 4 týdnů vyučovala výšivku. Následuje pedagogický výzkum, tento výzkum se váže na praxi, kde jsem zkoumala, jaké povědomí mají studenti o technice a zdali je technika zaujme pomocí zážitku. Studentům jsem zde poskytla několik otázek, krom těchto otázek ve výzkumu najdeme i mé hypotézy a vyhodnocení výzkumu.

1 Vývoj výšivky a textilních technik od počátku věků

Textil obecně má spoustu funkcí, tou základní je funkce praktická. Praktická funkce logicky vychází z potřeby lidstva pokrýt tělo z mnoha důvodů. Nejvýznamnější důvod je však ochrana před změnami klimatu, před podrážděním pokožky či ochranou těla při námaze. Postupem času však textil přestal mít funkci pouze praktickou, ale lidé se začali zajímat i o estetickou stránku oblečení.

Proto máme techniky jako výšivka, kterou můžeme textil ozdobit a dát mu originální podobu. Úprava textilií tedy může mít různé znaky, které jsou typické pro jisté kultury, podle různých vzorů můžeme vyčíst, o jaké kultury se jedná a z jaké doby pochází. V určitých dobách šlo také o snahu značit sociální a společenské postavení člověka pomocí zdobení a kvality materiálu. Nižší vrstvy neměly peníze na utrácení za ozdobu oblečení, jelikož vnímaly oblečení pouze z praktického hlediska, zatímco lidé z vyšších vrstev si mohli dovolit ohlížet se i na estetickou stránku oblečení. Používaly se například zlaté nitě, zdobení drahými kameny atd. Některé draze zdobené kusy oblečení se tak dědily po generace. U nás jsou, například známe lidové kroje, které se dědí a stejně s nimi se dědí i tradice zdobení krojů.

Ozdoba textílie se však neužívá pouze v oděvnictví, ale také například ve výrobkovém designu. Stejně jako u oděvního textilu cena materiálů a zdobnost určovala jistou cenu, v dnešní době se již jedná spíše o preference. V současné době bytový textil klade důraz na estetickou funkci, lidé jej vybírají převážně kvůli danému vzoru, materiálu či barvě. Kombinování těchto vzorů, materiálu a barev ukazuje identitu člověka a tato kombinace dokáže napovědět, jaký tento člověk může být. V následujících podkapitolách se zaměřím na nastínění vývoje a funkce textilních technik od pravěku po současnost.

1.1 Pravěk

Jak již můžeme předpokládat, z období pravěku se nám dochovalo nejméně ukázek dobového textilu. Podle zdrojů trvalo však až do doby neolitu, neboli do roku 5000 př. n. l., než člověk začal vytvářet nitě z rostlinných vláken. První tkaniny vznikly pomocí tzv. svislého stavu, skládal se z větví, které pomocí kamenů přidržovaly osnovní nitě. Po nějaké době se začal z pravěkého člověka pomalu stávat zručný zemědělec, pěstoval různé obiloviny a materiály na tvorbu vláken. Následně také začal chovat zvěř a učil se jak zpracovávat její kůži a srst, ze kterých následně vytvářel přízi a z kůže vytvářel oblečení jako boty a další pevnější oblečení. Stavěli si také pece na vypalování nádobí, které se následně zdobily různými technikami.

V tuto dobu se kameny ze svislého stavu obměnily za hliněné kruhy. Bylo hned několik způsobů jak zdobit keramiku, mezi ně patří například pásková, vypichovaná či malovaná výzdoba. Motivy se odvíjely hlavně od toho, co člověk viděl, takže populární byly přírodní motivy. Následně v době kovové přišly další způsoby, kterými se pravěký člověk umělecky vyjadřoval a to bylo kovolitectví, kovotepectví a zlatnictví. Ve zlatnictví se především tvořily šperky, pozlacovalo se, dále se také používala granule – nabalování zlatých pilin.

1.2 Starověk

Starověký Egypt bylo dobré místo pro tkalcovství tehdejší doby. Kvůli podnebí, které bylo poměrně suché, se zachovalo slušné množství tkanin, na kterých můžeme krásně sledovat jejich vývoj. Používaly se různorodé materiály jako například len, který byl velmi kvalitním materiálem. Dále se také používaly materiály jako je například konopí nebo ovčí vlna. Bavlna v Egyptě zpočátku nebyla, dostala se tam z Indie a to až ve 2. století př. n. l.. Poměrně dlouho se jednalo pouze o práce jednotlivých žen z domácností, dochovaly se také známky o tkalcovských dílnách právě z doby starověkého Egypta. Tyto známky o jejich existenci byly nalezeny v hrobu *mumie princezny 5. dynastie uložené v hrobce v Abúsíru – správce tkalcovny*.¹ V dílnách již tehdy pracovaly převážně ženy, pracovaly na dřevěném tkalcovském stavu, který se tehdy musel ovládat ve více lidech. „*Dvojice žen seděla v podřepu a prohazovala vzájemně člunek s útkem mezi dvěma řadami osnovy*“¹ Z této doby se také dochovala schémata vodorovného stavu, tkaní na stavu a také návodů na tkaní. Klasický vodorovný stav používaný v Egyptě byl následně nahrazen více svislým stavem podobný těm, které známe dnes.

V Antice se zdobilo oblečení a to hlavně sukně, rukáv, límce atd. Pro Antiku je velmi specifický mužský oděv zvaný chitón neboli keton, který se považuje za luxus tehdejšího zdobeného oděvu. Jednalo se o oděv složený ze dvou částí, která fungovala jako plášť. Dále se také nosily různé hojně zdobené stuhy, které byly naopak typické pro ženy. Základním oděvem byla tunika, která byla pro obě pohlaví, fungovala podobně jako chitón, avšak délka tuniky představovala sociální postavení jedince ve společnosti. Ti, kteří byli dobře postaveni, si tedy mohli dovolit delší tuniku, která mohla být například i zdobena zlatou výšivkou. „*Nejhonosnější byla vládci příslušející tunica palmata (z výbavy chrámu Iova Kapitolského) s vyšitými palmovými ratolestmi různobarevnými a zlatými nitěmi.*“²

1.3 Středověk

Z počátku se přebíraly principy z antiky, vládce nosil bohatě zdobenou tuniku, nosily však i punčochy a sandály. Délka tuniky se však již neodvíjí od bohatství, odvíjí se však od vkusu, vrchní oděv se zkrátil a nosily se zdobené punčochy, kalhoty či dokonce podvazky. Nejvýznamnější výšivka, která se z tohoto období dochovala není na oděvu, je to tapiserie z Bayeux. Jedná se o nástěnný koberec o velikosti 60m x 0,65m, obsahuje 70 scén znázorňujících dobytí Normandie. Příběh začíná předejrou Haroldovy návštěvy Boshama na cestě do Normandie a končí útekem Haroldových anglických sil z Hastingsu, dále je již příběh nečitelný, jelikož se na něm podepsal čas a tak velká část tapiserie zůstává nedočtena. Údajně se tapiserie používal jednou ročně k výzdobě katedrály v Bayeux ve Francii a dvakrát jen o vlásek unikla zničení během Francouzské revoluce.

Obr. 1 - Koberec z Bayeux

Další důležitou středověkou výšivkou je tzv. Opus Anglicanum, což je anglický typ plastické výšivky. Tato výšivka byla hojně vyvážena do světa a často i napodobována po Evropě.

1.4 Novověk

Jak již jistě víme, renesance, baroko a rokoko jsou epochy, kde bylo hojné zdobení. Máme různé ornamenty inspirované písmeny S a C, které byly často používány na zdobení. Zdobily se těmito ornamenty sukně, rukávy, vlečky atd. V tuto dobu se velmi vyšívali květy, jelikož florální motivy byly velmi populární.

Když si řekneme baroko a rokoko, všem se nám asi vybaví přehnané pokrývky hlavy, tyto pokrývky hlavy se však dříve nepoužívaly a naopak se lidé snažili hlavu co nejvíce zmenšit, a proto používali pouze drobné krajované čepčky. Módním hitem se stala výšivka žinylkou neboli žinylkovou přízí, jejíž kresba připomínala mramor. Nevyšívalo se často na konkrétní kusy oblečení, existovaly tzv. polotovary. *„Toto řešení bylo velmi praktické, neboť umožňovalo četným vyšivačským dílnám pracovat do zásoby a nabízet zákazníkům výběr z nabídky výšivkami zdobených souprav polotovarů. Také tehdejší tištěné vzorníky obsahovaly předlohy pro výšivky už komponované do požadovaného tvaru oděvní součásti.“*³

1.5 Období průmyslové revoluce

Období průmyslové revoluce se mísí s klasicismem, kdy se aplikovala tzv. bílá výšivka. Zdobilo se velmi jednoduše a to právě bílou nití a spolu se zjednodušením výšivky se i zjednodušily stříhy tehdejší módy. Bílá výšivka se nejčastěji používala pro náprsenky s malým bílým límečkem, dále se také zdobily čepce a klobouky. Výšivka však už skoro exkluzivně působila jako ozdoba dámského oblečení. Postupem času se klasicismus mění v secesi a se secesí přišel rozmach strojů, což vedlo ke vzniku strojové výšivky. S rozvojem nových technologií přišly i nové možnosti jako například jako blonde krajka v kombinaci s tylem. Kolem poloviny 19. století se ruční výšivka používala už pouze pro zdobení každodenního oblečení, vznikla však tzv. švýcarská výšivka, což byla ručně ovládaná strojní výšivka používaná na zdobení spodního prádla a dalších chatrnějších kusu oblečení.

1.6 20. století

Ve 20. století neměla výšivka již tak důležitou roli jako měla v předešlých etapách, stále tu však byla. Neustále se zdokonalovaly stroje a spolu s nimi vznikaly další automatizované či polo-automatizované stroje na tvorbu textilu. Tato situace však některým nevyhovovala a tak vzniklo hnutí za řemesla v čele s Williamem Morrisem a dalšími. Postupem času vznikla škola známá jako Bauhaus, kde se mladí studenti učili způsobem, který je měl připravit na budoucí povolání. V tuto dobu se také objevují prýmky – úzké zdobené pásy zhotovené pomocí krajky či výšivky. Postupně se začala používat výšivka s flitry a korálky. 20. století přineslo zajímavé spolupráce různých umělců jako je Elsa Schiaparelli a surrealistický umělec Jean Cocteau, kteří společně vytvořili oděvní kolekci, která byla výšivkou zdobena na základě motivů kreseb Jeana Cocteaua.

1.7 Výšivka, jak ji dnes známe

Výšivka je textilní technika používaná převážně na ozdobu oblečení, bot, kabelek a dalších módních doplňků. Slouží také k oživení bytového textilu, nábytku a interiérových doplňků. Umožňuje člověku vyjádřit jeho styl a tím vytvářet originalitu, kterou se bude odlišovat. Vyšívání jako jakékoliv jiné umění zobrazuje kulturu určité země, její tradice a vlastnosti regionu. V dnešní uspěchané době představuje také formu relaxace a určitou antistresovou formu ruční práce.

2 Technologie vyšívky

Vyšívání se používá hlavně k dekoračním účelům, existuje proto velké množství stehů a materiálů, které je možno v různých barevných variantách kombinovat a obměňovat.

2.1 Materiály a pomůcky

Příze

Druh příze volíme podle druhu, kvality a techniky, kterou budeme při vyšívání používat.

Mezi oblíbenější příze patří příze z mercerované bavlny, což je příze, která je zušlechtěna pomocí roztoku hydroxidu sodného. Příze je následně lesklejší, příjemnější na omak a má zpevněná vlákna.

Dále máme příze s příměsí pokovených vláken, které jsou také velmi oblíbené, jsou jednodušší na údržbu a jsou upravené za účelem zvýšení vodivosti materiálu.

Vlněná měkce točená příze je oblíbená kvůli své tepelné vodivosti a pružnosti. Příze je také vhodná k zplstění, často se však používá na tvorbu tapiserií a gobelínů.

Příze z nekonečných viskózových vláken se využívá na plochý steh, malování jehlou, stínovou vyšívku atd.

Podkladový materiál

Podkladovým materiálem je tkanina, která může být bavlněná, lněná, konopná nebo hedvábná. Pro křížkový steh je důležité, aby počet osnovních a útkových nití byl stejný a mezery mezi nimi musí vytvářet přesné čtverce. Existují proto stramíny, které jsou ideální podkladový materiál pro křížkový steh, dále máme také panamu, kanavu nebo i plastové mřížky, které vhodné pro vyšívání krabiček, záložek či závěsných ozdob. Pro vyšívání materiálů jako je tyl, hedvábí a organza se používají pomocné rozpustné vyšívací látky.

Jehly

Jehly dělíme na tupé a ostré. Tupé jehly jsou určeny pro látky s pravidelnou strukturou, proto jsou vhodné pro křížkový steh. Ostré jehly jsou vhodné pro klasický druh vyšívání, jako je zadní steh či malování jehlou. Vyšívací jehly musí mít širší očko než jehly na šití, aby se očkem dala provést bavlnka. Velikost jehly se přizpůsobuje tloušťky bavlnky a tloušťce podkladového materiálu. Pro určitý druh vyšívky se používá dutá jehla, která připomíná pero a hrot má otvor, kterým se protáhne přize. Vyšívka tvoří smyčky, které vznikají propichováním látky perem.

Rámy a kruhy na vyšívání

Bubínkem rozumíme rámeček ze dvou kruhů, do kterého napínáme látku. Bubínky mohou mít různé tvary, nejčastěji se však používají bubínky kulaté. Bubínky mohou být z různých materiálů například plast nebo máme také bubínky dřevěné. Dřevěné bubínky jsou o něco stabilnější, poskytují více tření, a proto se látka méně povoluje. Bubínky se krom svého hlavního účelu také dají využít jako rámeček na vystavení vyšívky, v tuto chvíli je lepší zvolit bubínek dřevěný.

2.2 Přenos motivu na látku

Svůj návrh můžeme na podkladový materiál přenést více způsoby. Mezi tyto způsoby patří nažehlování, kopírovací papír, překreslení pomocí tužky či papír rozpustný ve vodě.

Nažehlování

Nažehlování je technika, kdy nažehlíme motiv na látku, přes kterou následně vyšijeme motiv, na rozdíl od jiných způsobů, tento zanechává permanentní stopu.

Překreslení

Tento způsob je nejméně finančně náročný, na okno či podsvícené sklo přiložíme motiv, na který přiložíme podkladový materiál. Motiv s látkou podsvítíme a motiv překreslíme. Lze tímto způsobem i překreslit motiv rovnou z počítače. Jediné omezení této metody nastává, pokud chceme vyšívat na tmavý podkladový materiál.

Kopírovací papír

Jedná se o klasickou metodu přenášení motivu pomocí kopírovacího papíru. Vytiskneme si náš motiv a pod něj přiložíme kopírovací materiál grafitovou stranou směřující k látce. Důležité je, aby vytištěný motiv byl zrcadlově obrácený, jinak bude výšivka také zrcadlově obrácená. Motiv poté obtáhneme tužkou a kontrolujeme, zdali se náš motiv dostatečně kopíruje.

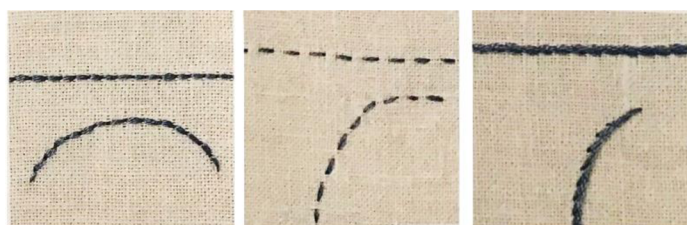
Vodou rozpustný papír

Papíry rozpustné ve vodě se používají se na přenos motivů na látku nebo na její zpevnění. Tato látka funguje na principu, kdy se odlepi ochranná folie, a na podkladový materiál přilepíme vodou rozpustný papír s natištěným motivem. Přes tento papír vyšijeme výšivku a po jejím zhotovení výšivku necháme chvíli namočenou v teplé vodě. Papír můžeme následně jemně odrolit.

2.3 Druhy stehů

Lineární stehy

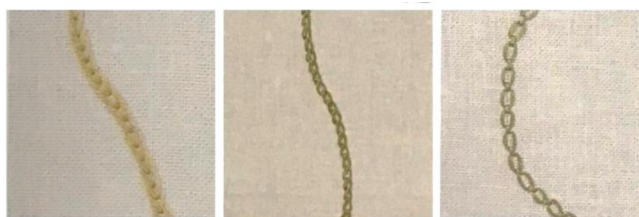
Lineární stehy známé také jako liniové, jsou stehy, které považujeme za základní. Do této kategorie patří zadní steh, prošívací steh a také stonkový steh. Zadní steh se používá převážně pro rovné či jemně zakřivené motivy podobně jako prošívací steh. U prošívacího stehu je však důležité, aby byly všechny stehy stejně velké, jelikož na výsledném stehu je vidět každý milimetr. Stonkový steh je také vhodný pro rovné linie, ale převážně je perfektní na linie, které jsou zakřivené. U stonkového stehu se délka stehu může měnit, čímž dosáhneme daných zakřivení.

Obr. 2 – Lineární stehy

Řetízkový stehy

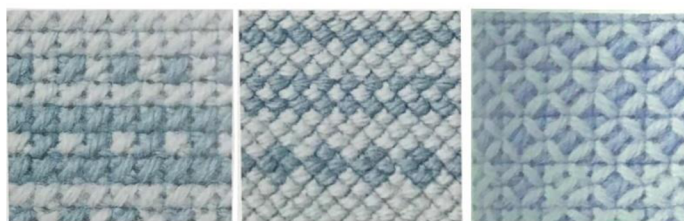
Řetízkový steh je také jeden ze základních druhů stehů a také steh, který má velké množství variant. U řetízkových stehů je důležité, aby byla všechna očka stejně velká a také ne příliš utažená. Dále máme otevřený řetízkový steh, u kterého je důležité pracovat na tkanině s pravidelnou vazbou, podle té můžeme odpočítat daný steh, tento steh je také charakteristický svým vzhledem, kterým připomíná žebřík. Dalším ze stehů, který mne zaujal je svitkový steh, který má velmi originální a zdobný dojem, který se používá jako steh na ozdobu okrajů tkaniny. Svitkový steh je také unikátní tím, že je lepší jej vyšít nedělitelnou přízí. Peříčkový steh je další z unikátních stehů, kterým pracujeme velmi precizně pomocí odpočítávání vazby tkaniny. Tento steh je velmi charakteristický svým vzhledem připomínající větvičku.

Obr. 3 – Řetízkové stehy

Křížkové stehy

Křížkové stehy jsou stehy, které jsou velmi pevné a dokonale kryjí podkladový materiál. U křížkového stehu je velmi podstatné dodržet směr stehu, kdybychom směr změnily, steh bude na první pohled vyčnívat od ostatních ve správném směru. Neexistuje konkrétní směr, kterým steh musí být vyšíván, je však důležité, aby se směr stehu neměnil. Křížkové stehy můžeme vyšívat pouze na tkaninu s pravidelnou vazbou, tudíž například na tkaniny jako je panama či na stramín. Křížkové stehy patří mezi výšivku s počítanou nití.

Obr. 4 – Křížkový steh

Diagonální stehy

Diagonální stehy jsou stehy, které je také lepší vyšívat na pravidelné vazbě. Máme také poměrně velké množství variant, mezi nejzajímavější patří skotský steh, což jsou čtverečky, které jsou všechny tvořeny pěti stehy, které jsou vedeny v jednom směru. Dalším je zahuštěný skotský steh, který vychází ze základního skotského stehu, ale je tvořen čtverečky, které do sebe zapadají a tvoří tím diagonální řady. Mozaikový steh je podobný skotskému stehu, skládá se však pouze ze tří stehů, dvou krátkých a jednoho dlouhého. Další kategorií diagonálních stehů je steh stanový, který je menší a nejčastěji se vyšívá na stramín a jsou tvořeny v podstatě polo-křížkovým stehem.

Obr. 5 – Diagonální stehy

Saténové stehy

Saténové stehy patří mezi ploché stehy a využívají se na výplň. Často se používají na výšivku obrazů či ruční ozdobu oblečení. U saténových stehů je důležité stejné utahování stehů, je také důležité, aby při vyšívání větších ploch byla plocha rozdělena na víc částí. Saténové stehy mají tendenci nevypadat hezky, když jsou použity ve větší ploše. Saténové stehy lze vyšívat horizontálně či vertikálně, není však vhodné je měnit v jednom kusu výšivky, pokud se samozřejmě nejedná o umělecký záměr. Saténové stehy lze také vyšívat šikmo, pak je nazýváme šikmý saténový steh.

Obr. 6 – Saténové stehy

Vějířové stehy

Vějířové stehy jsou velmi esteticky příjemné stehy, jejich vzhled připomíná list. Využívá se převážně pro dekorativní účely a vyplňování velkých ploch. Stehy vycházejí z jednoho bodu, ze kterého se rozestupují do tvaru vějíře. Mezi vějířové stehy patří například paví steh, který připomíná roztažený paví ocas, který je širší než ostatní stehy této kategorie a skládá se z šestnácti jednotlivých stehů. Dalším vějířovým stehem je listový steh, kterým lze zaplnit 100% podkladového materiálu. Listový steh je zajímavý a lze jej ozvláštnit různými barevnými přízemi a hezky vypadá, když se použije pro přechod z jedné barvy do druhé.

Obr. 7 – Vějířové stehy

2.4 Druhy výšivky

Hardangerská výšivka

Hardangerská výšivka je výšivka, která vznikla na území Norska na konci 18. století. Tato výšivka jak již podle názvu víme, vznikla ve městě Handanger, velmi oblíbená byla však v USA v 19. století. Jedná se o techniku, která je velmi specifická okraji, které se zdobí silnými bavlněnými či lněnými přízemi, kde lemují vystřižené kusy tkaniny. Nejčastěji se tento způsob provádí pomocí bílé přize, která lemuje bílou tkaninu s hustou vazbou.

Obr. 8 – Hardangerská výšivka

Assiská výšivka

Assiská výšivka je pojmenována po Assisi v Itálii, kde vznikla v období středověku. Jedná se o techniku, která je používána na drobné dekorování, jedná se o lineární motivy, které vznikají kombinací liniových stehů a křížkových stehů. Nejčastěji se výšivka tvoří tradičními modrými či červenými přízemi, které se používají na výšivku stylizovaných květinových a zvířecích motivů.

Obr. 9 – Assiská výšivka

Sashiko výšivka

Sashiko je výšivka, která má původ v Japonsku a používá se pro ozdobu kusů tradičních lidových oděvů. Stehy jsou velmi kontrastní a hlavně geometrické, mají spoustu variant. Nejčastěji se používá na ozdobu bílou nití na tmavomodrém podkladovém materiálu. Unikátní pro sashiko výšivku je způsob vyšívání, který vzniká prošitím linie v jednom směru, kdy vzniknou krásné rovnoměrné stehy. Častými motivy sashiko výšivky jsou zjednodušené květinové motivy či geometrické opakující se motivy.

Obr. 10 – Sashiko

Malování jehlou

Malování jehlou je jedním z mnoha ručních druhů vyšívání, tento steh vzniká kladením velmi tenkých nití vedle sebe. Cílem je dosáhnout realistického malebného dojmu a barevných přechodů a steh je ideální na vyšívání obrazů.

Obr. 11 – Malování jehlou

Prošívání

Ruční prošívání neboli quiltování je vyšívací technika, pomocí které vyšíváme plastické vzory. Na quiltování jsou určeny speciální pomůcky, které používáme. Mezi tyto pomůcky patří speciální jehly, které jsou kratší, než klasické vyšívací jehly. Dále máme také quiltovací nitě, které jsou pevnější, než klasické strojové nitě. Často se při quiltování používá podkladového vatelínu, který zpevní celý podkladový materiál a samotné vyšívání je poté mnohem jednodušší. Důvod, proč se využívá těchto pomůcek pro zpevnění je, že vyšíváme skrze dvojitý podkladový materiál, který je vyplněný vatou, finální výšivka má poté 3D efekt.

Stužkové vyšívání

Stužkové vyšívání je jak již název napovídá vyšívání pomocí stužky, která v tomto případě nahrazuje přízi. Lze však kombinovat výšivku přízi a stuhou. Stuhy se často používají na dekoraci oděvů a nejčastěji se jimi vyšívají květy, kdy lesklý saténový materiál imituje okvětní lístky.

Korálová výšivka

Korálová výšivka je jedním z nejstarších druhů výšivky, dochovaly se zdobené výšivky již z doby kamenné. V tuto dobu se používaly korálky, kamínky či drahokamy, nyní se však používají i novější materiály jako jsou například plastové flitry. Všechny tyto ozdoby spojuje jedna věc a to dírka, kterou přišíváme korálek na tkaninu. Korálky či jiné ozdoby můžeme přišívat jednotlivě, či můžeme vytvořit řetízek, který následně přišíjeme k podkladovému materiálu.

2.5 Vybrané pomůcky pro realizaci výšivky

Z výše uvedeného výčtu technik a materiálů jsem si pro svou realizaci zvolila tradiční vyšivací příze s názvem. Mouline, které jsou nejpoužívanější příze na trhu. Vždy se mohu spolehnout, že najdu barvou, kterou potřebuji, a také jsou skladné při cestování. Hlavní důvod, z kterého je používám, je, že se příze skládá z 6 samostatných nití, tudíž je mohu dle potřeby rozdělit například na poloviční, čtvrtéční, či z ní vzít vyloženě jednotlivou nit'.

Jako podkladový materiál mi slouží přírodní lněná látka, pokud se samozřejmě nejedná o výšivku na triko či další věci specifického materiálu. Lněná látka mi vyhovuje z důvodu své pevnosti, je poměrně tuhá a tak se v bubínku dobře upevňuje a pevně drží.

Bubínky volím zásadně dřevěné, plastové jsem zkoušela a nejsou vyhovující z důvodu stability. Stability ve smyslu, že se kluzkostí plastového povrchu i na maximální utážení bubínku látka povoluje a ztrácí své napětí.

Vzhledem k tomu, že se soustředím hlavně na lineární výšivku s výjimkami občasné použití plochy, používám steh zvaný zadní. Je ideální na tvorbu jednolité linky, je vhodný pro rovné i zaoblené čáry. Je to jeden ze základních stehů a první, který jsem se naučila, jelikož je ideální pro začátečnický.

3 Inspirační zdroje

V této kapitole představím inspirační zdroje neboli umělce, kteří mi dodávali nápady nebo ukázali cestu výšivky tak, jak jsem si ji ani nedokázala představit. Když se řekne výšivka, většina lidí si představí tradiční vyšívané ubrusy a další kusy, které jsme viděli na návštěvě u babičky. Existuje však spousta umělců, kteří výšivkou tvoří velmi zajímavá textilní díla.

3.1 Melancholická ilustrace

Kent Henricksen

Kent Henricksen je umělec nejlépe známý pro vyšívané obrazy a instalace. Henricksen kombinuje dobové a současné motivy, kde se výjevy bezstarostné nevinности stávají temnými viněťami sadismu a emocionální agrese, zlými sny překrývajícími povrch dobrých. Henricksenovo dílo konstruuje pole povrchů: architektura se stává vzorem, vzor ustupuje zarámovaným plátnům, která se zase stávají místy pro kresbu nití. Žije a pracuje v New Yorku a Cold Spring, NY. Henricksen přednášel na mnoha univerzitách a institucích, včetně The Rubin Museum v New Yorku, Ringling College of Art and Design a Acadia Summer Art Program. Působí v nadaci Joan Mitchell Art Foundation v New Yorku, kde učí děti textilním technikám. Jeho dílo je ve stálých muzejních sbírkách Hirshhorn Museum, The Brooklyn Museum, The Fogg Museum at Harvard a Bass Museum of Art v Miami, abychom jmenovali alespoň některé.

Obr. 12 - Kent Henricksen

Molly Stern

Molly Stern nemá jeden konkrétní typ motivů, kterým se věnuje, ale vyšívá napříč její fantazie. Způsob, kterým kombinuje barvy, je často to hlavní, co nás na vyšivce zaujme. Své ruční vyšivky často doplňuje o florální či jednoduché dekorativní motivy. Její vyšivky využívají jak tradiční, tak i temnější a výstřednější motivy. Molly Stern vytváří práce, které sahají od pop-artu až po vyšivky na zakázku, kdy tvoří hlavně portréty párů. Výšivky jsou výjimečně především díky její schopnosti vytvořit osobitou vyšivku, ale také zanechat podobu daného člověka. Mladá umělkyně přitahuje naši pozornost k řemeslu vyšivky a to konkrétně techniky malby jehlou, kdy si hraje s jednotlivými nitěmi tak, že vzniká velmi kresebný finální výsledek.

Obr. 13 - Molly Stern

Sol Kessler - Bugambilo

Argentinská výtvarnice Bugambilo vytváří detailní portréty. Používá různé techniky, které společně vytvářejí osobitý styl. Často působí jako kresby tužkou, používá jemnou černou nit, přičemž nechává velkou část bílé látky nedotčenou, aby vytvořila vysoce kontrastní portréty, poté přidá texturované detaily s barevnými nitěmi a různými stehy. Umělkyně používá na linku více odstínů, vytváří iluzi blyštícího se grafitu. Pomocí šrafování nití vytváří iluzi ručně kresleného stínování, zatímco tlustší příze používá k vytváření robustních textur.

Obr. 14 - Bugambilo

3.2 Realismus

Nneka Jones

Nneka Jones je současná umělkyně, která ráda pracuje s různými médii najednou, mezi její nejčastější techniky patří výšivka, malba a další. Ve své práci zkoumá jak velkoplošné nástěnné malby, tak i drobná intimní díla. Umělkyně vytváří podnětná umělecká díla, která reagují na sociální a environmentální nespravedlnost; důrazně obhajuje ochranu žen a dívek tmavší barvy pleti. Často se jedná o témata, která jako společnost neradi řešíme. Nneka se věnuje velkoplošné výšivce, kdy vyšívá realistické portréty afroamerických dívek, tuto tematiku vybrala kvůli své zkušenosti s názory ostatních lidí. Jejím nejznámějším dílem je dílo s názvem Target, které poukazuje na to, jak jsou afroameričané šikanováni či středem pozornosti kvůli odlišnosti, kterou představuje jejich barva pleti. Umělkyně započne svou práci výběrem barevné palety. Palety vychází spíše ze škály nití, než mícháním barvy, toto ji přinutilo vystoupit ze své komfortní zóny a pomohlo jí to naučit se trpělivosti. Dokončení takové výšivky jí trvá týdny až měsíce nepřetržité práce. Velmi ráda vidí diváky, když si uvědomí, že její díla nejsou obrazy, ale výšivky.

Obr. 15 - Nneka Jones

Ana Teresa Barboza

Ana Teresa Barboza je umělkyně, která pochází a stále žije v Peru. Pomocí výšivek, příze a vlny vytváří převážně krajiny, které se pohybují na pomezí mezi tapisérií a sochou. Pomocí výšivky se snaží napodobit dynamiku vln nebo růst trávy, každý kus je velmi originální a působí, že se každou chvíli vyklopí ze svého rámu a vypadne. K výšivce se dostala hlavně kvůli svému nutkání tvořit rukama a textil vnímá jako výzvu k tvorbě monumentálních děl. K textilním technikám ji přivedla babička, když byla dítě, sama však našla zálibu v malbě, kterou následně i studovala. Po vystudování malby se chtěla věnovat navrhování oblečení, pomocí kterého se dostala k vyšívání. Její dílo je velmi realisticky pojaté, věnuje se malbě jehlou, kterou tvoří realistické výšivky moře a přírody. Využívá křivky přírody, aby navodila efekt dynamiky a pohybu. Často její díla vystupují do prostoru a proplétají se s reálnými plastickými předměty.

Obr. 16 - Ana Teresa Barboza

3.3 Křížkový steh

Jordan Nassar

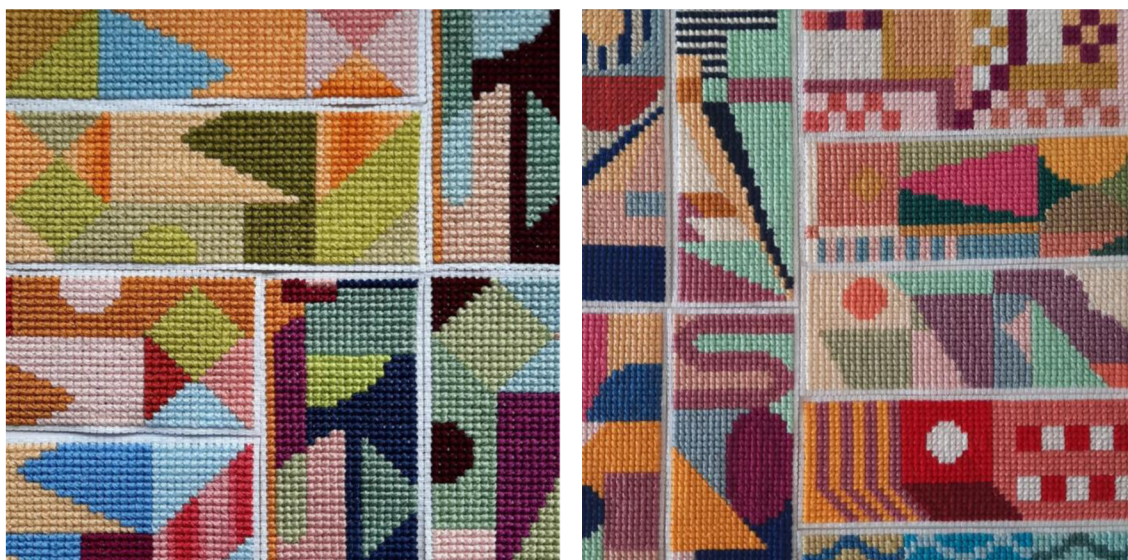
Umělec je palestinského původu, ale narodil se a vyrostl v New Yorku. Oblíbeným tématem Jordana Nassara je krajina. Vyšívá své kompozice, které jsou orámovány a typické opakujícími se vzory převzatými z tradičních palestinských motivů. Při vymýšlení těchto krajin však vymýšlí i nové motivy, nekopíruje přesně motivy existující. Jeho kompozice jsou geometrické, tudíž se při komponování svých děl spoléhá na mřížku, kterou podkladový materiál nabízí. Každá práce začíná tím, že si Jordan vytvoří kompozici krajiny právě z jichž zmíněných originálních motivů. Tyto kompozice dále pošle ženám v oblasti Hebron v Palestině, které kompozici vyšijí, mají však volnost zvolit si vlastní barevnou paletu. Výsledek je tedy vždy překvapení.

Obr. 17 - Jordan Nassar

Kateřina Zellingerová

Kateřina Zelingerov, neboli 25.11 je mladv umělkyně a také stejn jako j studentka Katedry vtvavn kultury a textilní tvorby. 25.11 si řik z důvodu, že se narodila na sv jmeniny a to 25. listopadu. Nejvíce se věnuje textilu a grafice, kter vystudovala na nař Katedra vtvavn kultury a textilní tvorby. Obdivuje zřiv barvy a jeden křzek vnímá jako potenciál pro tvorbu něčeho krásného a chaotického. Inspiraci nejčastěji hledá v architektuře, na kter ji nejvíce zajímá geometrie. Ve své diplomov práci chtěla poukázat na problematiku vzhledu v tématu s názvem. Na vzhledu nezáleží, a to pomocí zkoumání rubu a lce svých vřivek. Zajímá ji líc, kter je uren pro pkn pohled v kontrastu s rubem, kde se dá vře schovat. Zabývá se technikou vyřivn a patchworku, kde se věnuje jíž zmnne rubov straně. Rubovou stranu se vtřinou vřichni snaží schovat, Kateřina vřak na tyto nedokonalosti poukazuje a nechává se jimi inspirovat pro dalř tvorbu. Inspiranmi zdroji j jsou obrazy dvou malířů: Stephen Ormandy a Gary Andrew Clarke. Při tvorbě se soustředí pouze na lícovou stranu a snaží se, aby vířivka vypadala co nejlépe, přesto se vřak tř na výsledek rubu..

Obr. 18 - Kateřina Zellingerová

3.4 Neobyčejná linka

Rosie James

Rosie James ráda používá svůj šicí stroj jako kreslicí nástroj a fotografii jako inspiraci. Její strojově šitá díla jsou obvykle figurativní kompozice, které se skládají ze dvou vrstev látky, často velmi jednoduše a lineárně architekturu a postavy tvoří více detailně. Často také do další vrstvy našívá látku, kterou imituje oblečení postavy. Kompozice jsou však zajímavé především tím, že z látky visí nitě, které dodávají finální výšivce rozteklý.

Obr. 19 - Rosie James

Traceyfanclub

Traceyfanclub je japonská umělkyně, která se inspiruje svou kulturou a médiem, které je pro naši generaci velmi oblíbené. Tvoří výšivky pole komiksů manga a z anime seriálů, což nepatří mezi nejvíce originální téma, rozhodně se jedná o téma líbivé, ale Tracey k výšivce přistupuje originálním způsobem. Ilustrace si sama upravuje a hlavně výšivku obohacuje o kresbu voskovými barvami, což výšivce dává zajímavý výsledek. Tato umělkyně mne inspirovala hlavně pro mou volnou tvorbu, její anime výšivky se mi zalíbily a tak jsem si také nějaké vyšila. Nyní mi slouží jako dekorace do bytu, na kterou mohu být pyšná, že jsem vlastnoručně vytvořila.

Obr. 20 – Traceyfanclub

3.5 Experimentální výšivka

Maryam Ashkanian

Maryam Ashkanian je umělkyně žijící v Rashtu v Íránu, kde i vystudovala výtvarné umění. Má sice vystudovanou malbu, během svého života se však z klasické malby přesunula k textilním technikám. K tvorbě ji také inspirovalo rodné město její matky, kterým je v Gilan, což je jedno z hlavních textilních míst v Íránu.

Dokud nezačala studovat, nevnímala textil jako médium pro volnou tvorbu. Malbě se však věnovat nechtěla, tudíž se rozhodla, že se textilu začne věnovat a konkrétně výšivce. Její výtvarný proces začíná přípravnými skicami. Většina děl využívá použité textilie, které shání po tržnicích, second handech či vyloženě od lidí, kteří jí látky darují. Největší vliv na její práci však má její okolí a to ve smyslu, že člověka do života ovlivňuje kde a za jakých podmínek vyrůstal a kde trávil svůj život. Maryam sama sebe považuje za konceptuální umělkyni se zaměřením na figuru. Na tvorbě Maryam mne zaujala série zvaná Spánek, kde použije klasický bílý nepovlečený polštář, který všichni známe, a vyšívá na ně člověka ve spící pozici. Můžeme říci, že znázorňuje paměť polštářů.

Obr. 21 - Maryam Ashkanian

Danielle Clough

Danielle Clough je umělkyně z Kapského Města, která tvoří barevné a jemné výšivky. Využívá technikou výšivky, na kterou je někdy nahlíženo jako na techniku, která se už moc nepoužívá. Ve své tvorbě se však inspičuje současnými ikonami popkultury a krásou přírody. Podkladovým materiálem jí slouží vše od klasického kusu látky až po badmintonovou raketu, na které experimentuje a hledá hranice výšivky. Danielle se naučila jemnosti kreativního vyjádření na The Red and Yellow School, kde studovala výtvarné umění a grafický design. Poté začala svou kariéru jako umělkyně v oblasti vizuálního umění, digitálního designu a tvorby originálních prací. Pro Danielle je jejím tvůrčím cílem vyjádřit to nejlepší z lidských emocí prostřednictvím umění, kdy každý steh představuje láskou a péčí, kterou do svých prací vkládá. Její práce mají lidem dodat pocit štěstí. Na díle Danielle Clough mne zaujala již zmíněná série, kde vyšívala na badmintonové rakety. Na rakety následně vyšívala motivy, které jsou sice ztvárněny velmi realisticky, ale umělkyně jim dodává velmi hojnou barevnost, která se často odvíjí i od barevnosti dané rakety.

Obr. 22 - Danielle Clough

Shmoxd

Shmoxd, celým jménem Bryan Perrenoud, je americký mladý umělec, který se proslavil díky svým videím na internetu. Na YouTube nahrává takzvaná How To videa, kde prezentuje postup své tvorby a snaží se inspirovat ostatní. Jeho videa slouží jako dokumentace jeho tvorby, ale především jako návody pro ostatní. Specializuje se na všechny možné techniky, mezi které patří například vyšívání, sítotisk, tkání, modelování ale také tvorba šperků. K textilu ho přivedla jeho máma, když byl ještě malý, ale sám se tomu začal věnovat až na střední, kde se snažil s kamarádem vytvořit značku oblečení. Školu však nedokončil a začal se věnovat svému umění na plný úvazek. Je poměrně dosti známý kvůli designu prstenu, který představuje ruku objímající prst.

Obr. 23 – Shmoxd

Shrnutí

Tito umělci mne inspirují k vlastní tvorbě, jsou pro mne jedinečnou inspirací pro zkoušení nových kombinací materiálů a motivů. Věřím však, že k těmto umělcům postupně přibudou i další, jelikož se komunita kolem vyšívání stále rozrůstá. Vyšívání začíná být čím dál více propagováno jako zajímavá cesta pro vlastní tvorbu a hodně lidí si začíná všímat toho, že lze tvořit technikou vyšívky bez toho, aniž by člověk pouze vyšíval podle šablon.

3.6 Rozhovor se Shmoxdem

Jak by ses představil někomu, kdo tě a tvou tvorbu nezná?

„Jsem Bryan Perrenoud, jsem velmi tvořivý člověk a podle některých i YouTuber. Mám YouTube kanál kde nahrávám HowTo videa pro lidi, co neví jak začít něco tvořit. Nejvíce populární je mé první HowTo video, které se týkalo tvorby nášivek, jelikož nášivky v tu dobu fakt frčely a od té doby jsem na YouTubu známý jako ten Tutorial Master.“

Jak ses dostal k tvorbě s textilem? Tvořili například tvoji rodiče, že by tě učili nějaké techniky, když jsi byl malý?

„Měl jsem potřebu furt něco tvořit, už když jsem byl malý, vždycky jsem musel něco dělat, byl jsem hrozně neposedný, taky jsem vždycky kreslil a chodil na různé kroužky po škole. Moje máma mě vždycky učila, vždycky chtěla mít holku, kterou by učila textilní techniky, ale mě to zajímalo taky, takže mě začala učit šít, vyšívát atd. K textilu a tvorbě celkově jsem se dostal ve škole, kde jsem někdy i víc tvořil, než studoval, takže mě pak vyhodili ze školy a já se začal věnovat své tvorbě na 100%.“

Jaký umělec je tvá největší inspirace?

„Mojí největší inspirací je umělec Faig Ahmed, který je známý hlavně kvůli svým rozteklým kobercům. Jeho koberce mne inspirovali k tomu, abych si taky takové koberce zkusil, a opravdu je to velká zábava. Tvorba koberců celkově je moje vleká záliba, koberec může být v podstatě cokoliv. Velmi mne ale baví chodit do muzeí a koukat na klasické umění, na tapiserie a tak, to mne opravdu inspiruje.“

Co z toho co jsi kdy udělal je tvůj nejoblíbenější kus?

„Můj nejoblíbenější kus co jsem kdy udělal, je asi ratanová lebka, kterou jsem upletl. Hodně jsme na základní škole pletly z papíru a já se postupem času přesedlal na ratan, ta ratanová lebka byla opravdu zábavný projekt a je to můj oblíbený kus dekorace spolu s tím kobercem co doma vůbec mám.“

Narazil jsi někdy na to, že by někdo kopíroval tvou práci?

„Tím, že tvořím ty video návrhy pro ostatní tak na to tak moc nenahlížím, jelikož mi lidé často posílají věci podobně mým věcem, toto je ale logické, vzhledem k tomu, že to lidi učím online. Já jsem sám okopíroval nějaká díla, ale já vždy rád přiznám, že jsem se inspiroval umělcem. Jediné, co mne však asi ranilo, dalo by se říci, je když jsem viděl můj prsten prodávaný na Wishi nebo Aliexpressu a takovýchto levných online obchodů, které vím, že často kradou i návrhy dalších umělců.“

Co je tvou radou pro někoho, kdo neví jak začít vlastní tvorbu?

„Mojí největší radou pro někoho kdo by chtěl začít, je opravdu jenom ZAČNI. Víím, že to zní stupidně, ale je to tak. Není potřeba řešit nějaké pochybnosti ohledně sebe, peníze, furt je lepší utratit peníze za něco kreativního než za hlouposti. Pokud má člověk chuť něco tvořit, ať prostě začne a zkouší, co mu sedne. Také mi trvalo třeba 10 let, než jsem si vytvořil nějaký svůj styl a věděl, co chci vlastně dělat.“

Která z textilních technik tě nejvíce zajímá a baví? Je tu nějaká technika, kterou jsi ještě nezkoušel, ale určitě by sis ji chtěl v budoucnu vyzkoušet?

„Moje nejoblíbenější technika je definitivně vyšívání, vyšívka představuje širokou škálu toho, co s tou technikou může člověk podniknout a je to pro mne opravdu děsná zábava a relax. Mou asi druhou oblíbenou technikou je tkaní, tkaní je také technika, která má mnoho možností, kterou můžeš danou věc pojmout a plánuju se jí ještě nějakou dobu věnovat. Z technik co bych se chtěl věnovat v budoucnu je pletení, mám nutkání si uplést nějaký mega kýčovitý svetr a být šíleně pyšný na to že jsem to udělal já. Více bych se chtěl věnovat i zpracování kovů, dříve jsem udělal prsten a chtěl bych jít určitě do většího měřítka a zkusit udělat nějaký obraz, zkusit si třeba i svářet nebo pájet.“

4 Z ilustrace do výšivky

Cesta k vlastní tvorbě

Kapitola Z ilustrace do výšivky se zabývá celou mou tvorbou od samého počátku. Přiblíží, jakým způsobem jsem se dostala k tvorbě, jakými tvořivými technikami jsem si prošla, než jsem objevila, co pro mne bylo nejlepší a čím se chci umělecky vyjadřovat. Následně popíše celý tvořivý proces tvorby mých nynějších ilustrací až do fáze, kdy se z těchto ilustrací stávají výšivky.

Jak jsem již zmínila, chtěla bych popsat mou tvorbu již od samého počátku, již jako dítě jsem ráda kreslila a podle paní učitelky jsem již ve školce jako jediné dítě kreslila stíny u lidí a věci a snažila se vyjádřit prostor ve své kresbě. Jako dítě jsem hodně kreslila, chodila jsem na různé výtvarné a tvořivé kroužky, několik let jsem chodila i na keramiku, která mne vždy bavila, i když si myslím, že mi moc nešla. Nikdy jsem se však jako dítě nevěnovala malbě. Malba mě nikdy moc nezajímala a není to technika, kterou bych se ráda vyjadřovala i nyní. Vždy mi byl blíže ten kreslený vzhled a nikdy se mi nelíbilo, jak malba vypadá.

Na základní škole jsem měla učitele na výtvarnou výchovu, který vždycky rád viděl, když se někdo opravdu zabýval uměním. Samozřejmě jsem na počátku v 6. třídě nebyla, kdo ví jaký kreslíř, ale pan učitel Šlapák se mi vždy snažil pomoci a věnoval mi extra péči formou tvorby zátiší, půjčování knih o kresbě a tak dále. Ukazoval mi také různé umělce, rozvíjel tak mé povědomí o novodobých umělcích, či mi půjčoval časopisy o umění, kde byly pasáže o umělcích z různých epoch. Tyto časopisy používal jako tresty pro ty, kteří nedávali pozor a nedělali, co měli. U mě, jelikož jsem také byla poněkud ukecané dítě, však zjistil, že mě tím trestat nemůže, že mne to na rozdíl od mých spolužáků zajímá. To vše mne formovalo k rozhodnutí, že chci studovat uměleckou školu. Pan učitel Šlapák mi také dost pomohl při výběru střední školy ale hlavně s přípravou na talentové zkoušky.

Rozhodli jsme se tedy, že se budu hlásit na Střední školu hudebních nástrojů a nábytku, docela mne zajímal design, tudíž jsem se přihlásila na obor Design výrobku. V tu dobu jsem si myslela, že budu převážně kreslit a rozvíjet se v tomto odvětví. Při mém asi prvním půlroku na střední škole jsem zjistila, že kresby jako takové máme méně než bych čekala a více se věnujeme navrhování nábytku, rýsování výkresů, tvorbě samotného nábytku a práci s různými materiály. Manuální práce jako taková pro mne nebyla zas takový problém, problémem bylo, že jsem neměla ty správné nápady a nikdy jsem nebyla schopna vytvořit něco tak zajímavého jako mí spolužáci. Hodně mne zajímala portrétová kresba, proto mě nejvíce oslovil učitel Jakub Vlček, který je velmi dobrým a pro některé určitě i známým sochařem. Měli jsme s ním hodiny modelování, kde jsme ve dvojicích modelovali z hlíny busty sebe a svého vybraného spolužáka. Snažila jsem se tedy naučit, jak funguje lidské tělo a kde a jak se potkávají určité části obličeje.

Na střední škole jsem se kresbě tedy věnovala hlavně z vlastní iniciativy, v tuto dobu, někdy v druháku na střední jsem začala tvořit ilustrace. V tomto období jsem se stejně jako velká většina naší generace velmi inspirovala kresbami Tima Burtona. Kresby a filmy Tima Burtona mne vždy inspirovaly, velmi se mi líbila jeho stylizace a stylizace byla vždy to, co mi dělalo problém. Všude nás vždy učili jak kreslit a malovat tak, abychom napodobovali realitu a snažili se nakreslit co nejvěrohodnější kopii daného zátiší. Vydala jsem se tedy na cestu hledání vlastního stylu a toho, co vlastně chci dělat v budoucnu. Během této cesty jsem hledala inspiraci na internetu a někdy v tuto dobu jsem dostala svůj grafický tablet.

Na grafickém tabletu jsem chtěla pochopitelně dělat úžasné realistické malby, které jsem viděla všude na internetu. Jak jsem již ale zmínila, neumím moc malovat, nikdy jsem moc nevěděla jak míchat barvy a hlavně mne to nikdy nikdo nenaučil. Začala jsem tedy zkoušet malovat na svém grafickém tabletu, ale vypadalo to tak, jak jsem asi mohla čekat. Má marná snaha o realismus dělala z mých maleb velmi nepovedené uncanny malby. Snažila jsem se dosáhnout efektu hladké pokožky, ale malby vypadaly spíše rozmazaně. Vždy jsem byla fanouškem anime a fascinovalo mne na něm, jak jsou animátoři schopni namalovat prostor pouze plochami. Velmi mne inspirovala kombinace linky a plochy, která mi vždy trochu připomínala komiksy.

Komiksy jako takové jsem nikdy moc nečetla, sledovala jsem však kreslené televizní adaptace komiksů jako je například Spiderman, Witch a další seriály, které v mém dětství dávali.

Dostala jsem se tedy do bodu, kdy jsem měla naprosto jasné, jakým způsobem chci tvořit. Jediné co bylo potřeba, bylo naučit se pracovat ve Photoshopu či Illustratoru. Mou vizí bylo tvořit ilustrace s výraznou linkou, barevnými plochami, které nebudou stínované klasicky ale více jednoduše a ozvláštnit je texturami. Snažila jsem se pokaždé vymyslet zajímavé barevné kombinace. Mým cílem bylo zlepšení mých dovedností ve Photoshopu a naučit se tvořit své vysněné ilustrace.

Blížil se čtvrtý ročník střední školy a já se musela začínat rozmýšlet, kam půjdu na vysokou školu. V tuto dobu jsem věděla, že chci něco digitálního, digitální tvorba mne velmi pohltila, ale pouze digitální ilustrace a nevěděla jsem, jestli bych zvládla tvorbu plakátů, brožur a hlavně webových stránek, což pro mne byla španělská vesnice. Přesto, že jsem měla velmi málo zkušeností, jsem se přihlásila na Grafiku – multimédia právě na Univerzitu Hradec Králové.

Dostala jsem se tedy na vysokou školu se zaměřením na grafiku, kde jsme se krom počítačové grafiky věnovali i tradičním grafickým technikám jako linoryt, suchá jehla atd. Pokud to bylo možné, tak jsem se snažila tvořit více ilustrativní pojetí. V některých zadáních se to dalo více využít, v některých si učitelé přece jen představovali méně ilustrativní pojetí jejich zadání. Chodila jsem však na předmět autorská kniha, kde jsem si splnila velký sen a vytvořila jsem autorskou knihu svých ilustrací s názvem „Peoples“. Jednalo se jako vždy o portrétové ilustrace, kdy jsem každé ilustraci přiřadila příběh na základě vzhledu dané postavy.

Během druhého ročníku na vysoké škole jsem si také za stipendium pořídila nový grafický tablet, do této doby jsem měla klasický Wacom tablet, který zná asi každý. Nejde jej ani nazývat tabletem. Jedná se o podložku, kterou pomocí kabelu připojíme k počítači a kreslíme. Vždy mi na ni vadilo, že kreslení na ní funguje řekněme imaginárně. Koupila jsem si nový tablet, kterým byl iPad, tento moment byl pro mou tvorbu asi nejdůležitější moment ze všech, samozřejmě hned po vytvoření vlastního stylu. Koupení iPadu bylo nejlepší rozhodnutí, které jsem udělala, znamenalo to vývoj mých ilustrací, ale také učení, které s novým tabletem přišlo. Místo Photoshopu jsem začala používat program zvaný Procreate, jedná se o program exkluzivně pro iPady a slyšela jsem na něj mnoho pozitivních recenzí. Velkou výhodou je, že Procreate stojí 200 Kč, zatímco Photoshop je koupě v řádu desítky tisíc, což pro mne jako studenta hrálo velkou roli. Rozhodla jsem se tedy prozkoumat každé zákoutí Procreatu, abych mohla co nejrychleji začít kreslit, rychle jsem se v něm naučila, jelikož Procreate je velmi intuitivní a celkové ovládání je mnohem jednodušší. Program také nabízí velkou škálu různých brushů, které jsou všechny upravovatelné dle mé potřeby. Tvoření ilustrovaných portrétů pro mne bylo jednodušší než kdy jindy a také definitivně rychlejší.

Postup tvorby mé ilustrace

Pro většinu nových ilustrací používám takzvané reference, což obnáší vyhledat si obrázek na internetu nebo využít fotografii, a použít je jako inspiraci pro pózu, obličej či některý z dalších prvků. Procreate vyloženě nabízí funkci zvanou reference, která otevře extra okno vedle kreslicího plátna, kam si můžeme vložit jakýkoliv obrázek. Procreate také nabízí spoustu gest pomocí prstů, kterým můžeme zamknout vrstvu takzvaným Alpha lockem, což nám umožní pracovat pouze s konkrétní vrstvou a štětec v tu chvíli nemaluje přes ostatní vrstvy. Barvy jako takové jsou pro mé ilustrace velmi důležité, často používám různé stránky, které generují náhodné barevné kombinace. Procreate také nabízí možnost tvorby vlastní palety barev, když se mi tedy některá z daných barevných kombinací na dané stránce líbí, mohu obrázek s paletou barev jednoduše přetáhnout do nástroje palet. Stejným způsobem jsem také vytvořila paletu speciálně na barvy kůže.

Postup tvorby mých ilustrací tedy obnáší vymyšlení, co chci v danou chvíli kreslit a najít pokud možno referenci, která mi poslouží jako pomůcka pro kompozici a pózu ilustrace. Poté, co si najdu referenci, si ji otevřu v okně reference v Procreatu a začnu kreslit návrh. Reference slouží pouze pro kontrolu toho, aby pozice vypadala přirozeně, nikoliv pro obkreslení konkrétního portrétu. Hodně často dávám svým portrétům různé doplňky jako náušnice, piercingy, někdy i výrazný make-up, který se barevně hodí k ostatním barvám.

Po dokreslení návrhu na portrét následuje krok, kdy nakreslím velmi precizně veškeré linky a tím vytvořím tzv. lineart ilustrace. Poté co mám hotový lineart si vyberu barevnou paletu pro konkrétní ilustraci. Výběr barevné palety většinou dělám pocitově či podle nálady, jakou barvu zrovna chci použít.

Poté začnu vybarvovat celou ilustraci pouze barevnými plochami, každá barva má vlastní vrstvu, abych mohla poté texturovat každou vrstvu zvlášť. Pomocí alpha locku poté zamknu každou vrstvu zvlášť, kterou následně upravuji, na obličejích používám šrafované lineární stínování, pod které následně namaluji tmavší a sytější vrstvu. Obličejích také ozvláštňuji o jemnou texturu kůže a často pihy a znaménka. Jedním z mých ikonických poznávacích znaků jsou výrazné znázornění světla, stejně jako výrazné červené/růžové tváře, které používám již málo kdy. Často také, když je samotná ilustrace hotova, kreslím výrazný bílý obrys kolem celé ilustrace, nakonec většinou zakončím ilustraci přidáním zrnivé vrstvy.

Vyšívání

V dětství jsem sice chodila na keramiku a kresbu, ale k textilním technikám mne nikdo nikdy nepřivedl. Jednou se mne jako dítě babička snažila naučit háčkovat, ale byla jsem velmi nepozorné dítě a tak jsem se to nikdy pořádně nenaučila. Také mne to možná pouze nebavilo. Vždy jsem měla blíže spíše ke grafice než k textilu a nikdy jsem si nedokázala představit, co v hodinách dělají slečny z textilního oboru.

Když se blížilo k ukončení mého bakalářského studia, přemýšlela jsem, zdali pokračovat na studium magisterské. Zvolila jsem tedy jít na tento obor, tudíž Učitelství výtvarné výchovy pro ZUŠ a SŠ, nečekala jsem však, že na tomto oboru budeme dělat i textilní techniky. Předměty týkající se textilních technik rozhodně nepatřily mezi mé první volby, co se týče volitelných či povinně volitelných předmětů. Vzhledem k tomu, že jsem celkem manuálně zručná, praktické předměty jsem si vybrala a udělala jsem dobře.

Jednoho dne jsme v prvním ročníku dostali vyšívku jako zadání, tehdy jsem neměla žádné ponětí o tom, jak tak jednoduchá technika jako vyšívka funguje, natož techniky jako frivolitky a síťování. Do této doby jsem nikdy v životě nevyšívala, nikdy mne k tomu však nikdo nevedl a na jednu stranu jsem ráda, že jsem si to vyzkoušela až jako dospělá. Jelikož sem do této doby vyšívku nezkoušela, začátky byly poněkud náročné, ale velmi rychle jsem se techniku naučila a mohla se vrhnout na samotné vyšívání. Rozhodla jsem se tedy jít cestou ilustrace, jak by se již dalo čekat, vyzkoušela jsem tedy vyšít malou ilustraci a hned od samotného začátku, co jsem přišla jak na to, mne tato technika velmi zaujala. Je to technika, která mi trochu připomíná kreslení, ale na textil. Tahy jednou nití mi připomínají kreslení a možná proto je to pro mne jednodušší. Malování jehlou by pro mne bylo mnohem náročnější, vzhledem k tomu, že nejsem nejlepší v malbě štětcem.

Snažila jsem se tedy tvořit více a více vyšivek a rozhodla jsem se je i použít jako dekoraci do bytu. Mám ráda anime a samozřejmě, že si mohu vytisknout plakáty z různých seriálů, ale fakt, že si mohu vyšít vlastní obraz je pro mne jasný favorit. Tuto volnočasovou aktivitu jsem brala také jako ideální zkoušku, která se definitivně vyplatila.

Postup tvorby mých výšivek

Hned na začátek upozorním, že jsem v podstatě samouk a některé z užitých postupů by mohly některé odborníky zarazit či donutit kroutit hlavou. Postupy, které aplikuji, jsou postupy pouze pro mne, jedná se o způsob, který mi ušetří čas a peníze.

Už od samého počátku jsem se snažila najít nalepovací materiál, na který je možné natisknout motiv, materiál se následně nalepí na vyšívací látku a po vyšití se rozmočí ve vodě a zbyde pouze hotová výšivka. Tento materiál jsem bohužel nebyla schopna jen tak někde sehnat. Rozhodla jsem se tedy vydat cestou, která může někomu připadat zbytečná a absurdní. Jelikož mé motivy vycházejí z mých digitálních ilustrací a také možná protože jsem technický typ, otevřela jsem si výšivku v počítači a výšivku z displeje na látku obkreslila.

Jak jsem již v dřívější kapitole zmínila, pracuji s přírodní plněnou látkou, která mi na výšivku přijde nejvhodnější a také je vždy k dostání. Bubínky vždy volím dřevěné, hlavně z důvodu, že je používám jako rámy na výstavu výšivky, ale také z důvodu jejich stability, u plastového bubínku se mi několikrát stalo, že se bubínek povoloval a látka v něm klouzala. Na výšivku používám výhradně bavlnku Mouline, která se skládá z 6 nití, tato bavlnka mi vyhovuje hlavně z důvodu, že když potřebuji tenčí nit', jednoduše si bavlnku rozdělím na poloviční, čtvrtéční množství, nebo dokonce i jednotlivou nit', když zrovna dělám nějaký detail.

Neexistuje způsob jak zajímavě popsat popis tvorby výšivky, co mne však na výšivce přijde zajímavé, je zadní strana výšivky. Jak již víme, mé výšivky vycházejí z ilustrací, na kterých si dám záležet, aby bylo vše perfektní, nikde jsem nepřetáhla a vše bylo, jak má být. O to více mne u výšivky zajímá zadní strana výšivky. Výšivka může stejně jako má předloha působit čistě a perfektně, ale na rozdíl od ilustrace má výšivka i zadní stranu. Zadní stranu plnou uzlů a všelijakých možných nití, které tam nemají co dělat a přesto tam jsou.

Digitální ilustrace bude vždy perfektní, máme neomezené množství smazání špatně nakreslené čáry, ale výšivka, ta ukáže i nepovedené části. To mne na výšivce fascinuje, když jsem některým říkala, že na diplomovou práci vyšívám své ilustrace, reakce několika lidí byla – proč bych vyšivala něco, co jsem už kreslila, bude to přece vypadat úplně stejně.

V tu dobu jsem ještě nevěděla, jak zajímavé budou zadní strany, perfektní přední strana je tedy obohacena o zadní nečitelnou stranu, která opravdu představuje ten pravý chaos.

Pro diplomovou práci jsem tedy ztvárnila 9 výšivek z mé série ilustrací, která má nyní již přes sto kusů. Jedná se o výběr mých nejoblíbenějších kousků, kdy některé jsou jedny z mých prvních a některé předlohy jsem kreslila i měsíc před vyšitím.

Série výšivek

Obr. 24 - Kompozice 1

Obr. 25 - Kompozice 2

Obr.26 - Kompozice 3

Obr. 27 - Kompozice 4

Obr. 28 - Kompozice 5

Obr. 29 - Kompozice 6

Obr. 30 - Kompozice 7

Obr. 31 - Kompozice 8

Obr. 32 - Kompozice 9

5 Výtvarně-didaktický projekt

NÁZEV PROJEKTU: Výšivka jako prostředek k individuálnímu uměleckému vyjádření

ANOTACE:

V tomto výtvarně-didaktickém projektu si studenti vyzkouší výšivku, kterou budou moci zrealizovat dle vlastního rozhodnutí. Nebudou na ně kladeny žádné velké nároky, v ohledu samotného motivu. Projekt je vytvořen tak, aby zaujal studenty prostřednictvím toho, co je samotné baví a co se jim líbí. Studentům bude předvedena řada moderních umělců, kteří se výšivce věnují, a mohou je inspirovat v jejich tvorbě.

DOBA TRVÁNÍ:

10 lekcí

VĚKOVÁ KATEGORIE:

Studenti střední školy

CÍL PROGRAMU:

Cílem tohoto projektu bude rozvíjet jemnou motoriku studentů a pokusit se projevit zájem o textilní tvorbu, konkrétně výšivku, u mladých studentů a poukázat, že výšivka nemusí být pouze tradiční. Existuje mnoho umělců, kteří pomocí výšivky tvoří velmi zajímavé a netradiční díla.

PODMÍNKY HODNOCENÍ:

Podmínky hodnocení student splnil, pokud vypracoval veškeré výšivky dle zadání projektu a naučil se všechny potřebné stehy.

Příprava č. 1 - Úvod

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, historie, stehy

Motivace:

Jako motivace studentům poslouží krátká přednáška o historii výšivek, ukázka stehů a následně diskuze o svých zkušenostech s technikou.

Zadání:

Na začátku lekce bude studentům představeno téma výšivky. Následovat bude krátká ukázka z historie výšivky, kdy se studenti dozví, kdy a kde výšivka započala, jaké máme dochované historické výšivky a jak vypadá nejstarší dochovaná výšivka. Následovat bude diskuze, kde se studenti mohou vyjádřit, zdali mají již nějaké zkušenosti s výšivkou či nikoli. Poté započne praktická část, kde se studentům představí druhy stehů, které budou v projektu používat. Učitel rozdá bubínky studentům, studenti si poté nastříhají látku, kterou následně vypnou do bubínek. Studenti si vyzkouší veškeré základní a potřebné stehy, které si mohou zbytek hodiny trénovat, aby již byli připraveni do budoucích lekcí. Na konci lekce proběhne kontrola zkušebních bubínek, kdy je potřeba dbát na to, aby si byli studenti při vyšívání jisti.

Pomůcky: Bubínky, látka, nitě, jehly, nůžky, ukázky výšivek

Cíle:

Vzdělávací: Žák zná historii textilního umění a dokáže správně používat pojmy týkající se využitých technik. Zná typologii výšivky a jejich stehů.

Dovednostní: Správně aplikuje postupy technik v praxi.

Výchovné: Student si na základě individuálních zkušeností a diskuzí utváří vlastní výtvarný názor na danou techniku a respektuje odlišné názory. Soustředí se na práci, rozvíjí si jemnou motoriku a pečlivost při zkoušce stehů.

Příprava č. 2 – Moderní výšivka

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, moderní výšivka, stehy, pixelart

Motivace:

Motivací pro studenty k tvorbě netradičního umění poslouží ukázka moderních výšivek umělců, kteří tvoří jedinečným způsobem. Co víte o technice pixelart? Máte s pixelartem již zkušenost? Jak se nazývá mřížka složená z bodů?

Zadání:

Obsahem této lekce bude ukázat studentům současné umělce, kteří tvoří pomocí výšivky. Na rozdíl od minulé lekce, kde viděli historické výšivky, uvidí současné umělce, kteří pomocí výšivky tvoří více netradičně. Mezi umělce patří například Shmoxd, Traceyfanclub a Kateřina Zellingerová a dalších. Poté započne diskuze o pixelartu, ukázka prací pixelartových umělců Johan Karlgren nebo Yuuta Toyoi. Následovat bude diskuze, jaké mají studenti s pixelartem zkušenosti, čeho si na dílech všimají a jak na ně díla působí. Dále proběhne ukázka jak na něj ve Photoshopu, bude jim zadán úkol vytvořit si návrh na pixelart. Nakreslit si jej musí v poměru 1:1 a následně jej ztvárnit ve Photoshopu či Illustratoru. Studenti si musí vybrat danou barevnou paletu, ale především si musí rozmyslet jaké rozlišení pixelartu zvolí. Na konci vyučující vybere peníze za bubínky a látky od studentů, studenti si musí obstarat bavlnky dle toho, jaký návrh si vytvoří.

Výtvarný problém: vymyšlení barevnosti a kompozice, ztvárnění motivu v malém rozlišení.

Pomůcky: ukázky prací umělců, sešity na skicování, počítačové programy

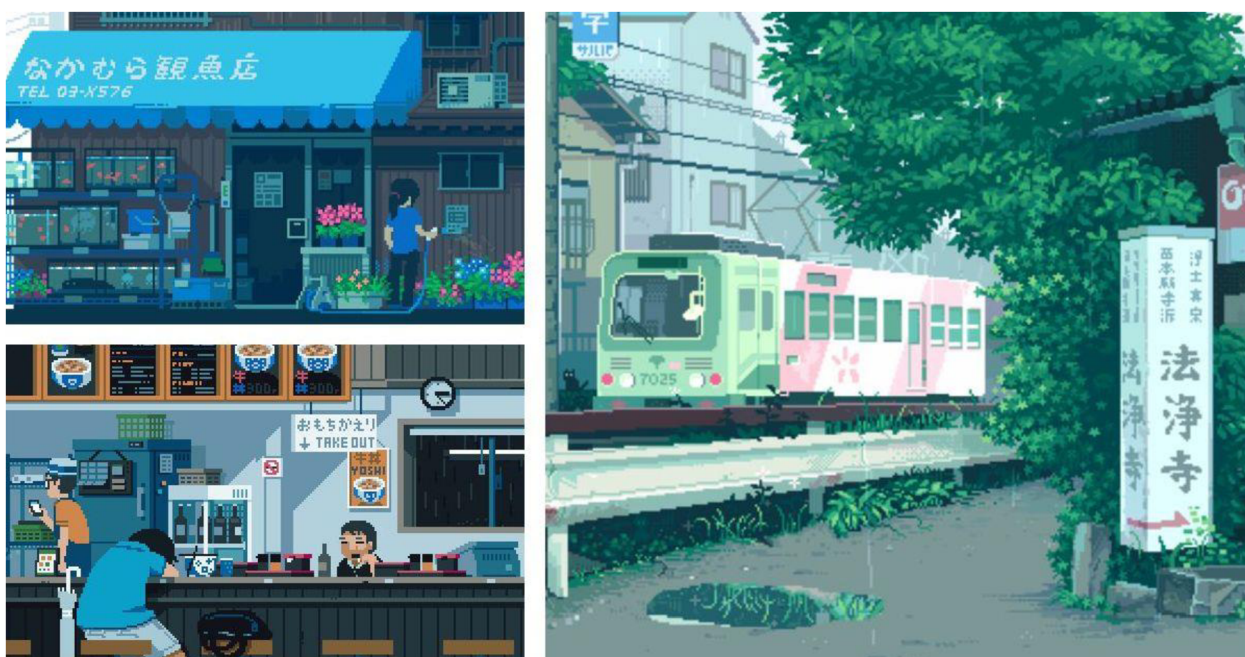
Cíle:

Vzdělávací: Studenti se seznamují s prací současných umělců a získají představu o netradičních způsobech použití výšivek v současném umění. Při tvorbě vlastních prací čerpají inspiraci z předložené vizuální kultury. Učí se postupy pro tvorbu pixelartu.

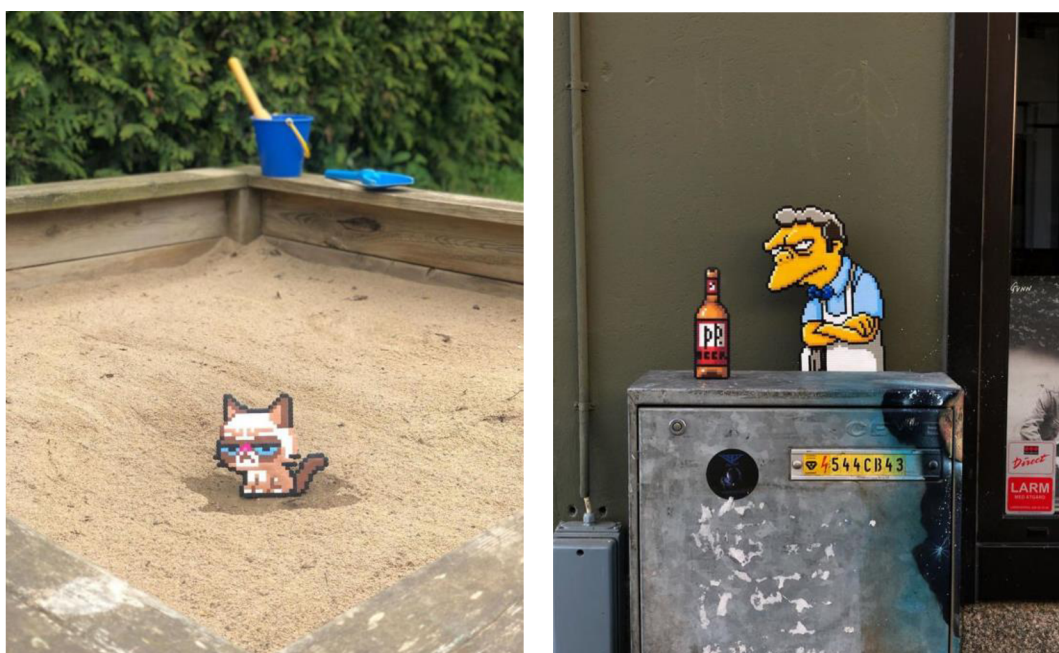
Dovednostní: Student používá grafických programů pro tvorbu ilustrací. Je schopen volně vytvářet a kombinovat palety barev.

Výchovné: Studenti se zapojují do diskuze o moderních umělcích, vyjadřuje své názory a respektuje názory svých spolužáků.

Ukázka pixelartu

Obr. 33 - Yuuta Toyoi

Obr. 34 - Johan Karlgren

Příprava č. 3 – Pixelart

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, křížkový steh, pixelart

Zadání:

Na začátku této lekci proběhne názorná ukázka techniky křížkového stehu, kterým následně studenti vyšijí svůj návrh na pixelart. Studenti budou v této lekci vyšívat své návrhy z minulé hodiny. Musí se soustředit na dodržení směru křížkového stehu, jinak bude steh viditelně kazit dojem z výšivky. Hodina se zakončí ohodnocením studentských ilustrací na zadání pixelart, kdy studenti obhájí svůj návrh na výšivku a ohodnotí svou zhotovenou výšivku. Následně vyučující ohodnotí každého studenta. Na příští lekci si mají studenti vymyslet návrh na další vyučovací hodiny, kde bude zadáním Linka.

Výtvarný problém: ztvárnění návrhu pomocí linky, řešení kompozice a množství detailu

Pomůcky: Bubínky, látka, nitě, jehly, nůžky

Cíle:

Vzdělávací: Studenti správně aplikují postupy důležité pro křížkový steh.

Dovednostní: Osvojení si techniky křížkového stehu. Studenti umí vytvořit lineární ilustraci.

Výchovné: Rozvíjí pečlivost a trpělivost. Přijímá kritiku a kreativně s ní pracuje. Je schopen obhájit své názory a reagovat na názory svých spolužáků.

Příprava č. 4 – Linka

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, stehy, linka, lineární ilustrace

Motivace: Jako motivace poslouží povídání o linii, její čistotě a jak můžeme pomocí linie ztvárnit různé dynamiky.

Zadání:

V této lekci si studenti vyšijí výšivku pouze pomocí linky. Mají se vyhnout tvořením větších vyplněných úseků a pokusit se pracovat jemně pomocí niti. Musí se soustředit na čistotu linky a na co největší napodobení svého návrhu. Studenti toto zadání vytvoří ve Photoshopu/Illustratoru, po jeho dokončení začnou pracovat na návrhu v podobě výšivky. Na konci hodiny proběhne hromadné hodnocení digitálních ilustrací ale také finální výšivky. Poté proběhne oznámení, aby si na příští lekci přinesli kus oblečení, který si chtějí ozdobit pomocí výšivky.(triko, čepice, rifle, mikina, plátěná taška,...)

Výtvarný problém: Zjistit jak vytvořit motiv pouze pomocí linky, jak jej zjednodušit tak, aby návrh fungoval v lineárním pojetí.

Pomůcky: Bubínky, látka, nitě, jehly, nůžky

Cíle:

Vzdělávací: Student se seznámí s grafickými programy v kontextu vytváření návrhů na vlastní vzory pro výšivku. Je tedy schopen kombinovat tradiční a nová média.

Dovednostní: Studenti si osvojí techniku zadního stehu. Umí využívat grafické programy pro digitální stránku své tvorby.

Výchovné: Studenti rozvíjí pečlivost a trpělivost. Umí formulovat názory na svou tvorbu, ale také tvorbu spolužáků. Rozvíjí si jemnou motoriku, která je vyžadována k vytvoření jemné linky.

Příprava č. 5 – D.I.Y.

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, diy, do it yourself, oděvnictví

Motivace: Vytvořili jste si někdy již sami nějaký kus oblečení? V tomto bloku si budete moci vyzkoušet jaké to je ozdobit si kus oblečení dle vašeho výběru.

Zadání:

Student si vyšije svůj návrh z minulé hodiny na daný kus oblečení, který si přinesl. Oblečení může být nové, nebo mohou ozdobit kus starého oblečení a dát tak oděvu nový život. Bude tak mít jedinečnou příležitost vytvořit si oblečení podle svého vkusu a například z obyčejného trika udělat jeho vlastnoručně vyšité triko. Následně představí svůj ozdobený kus oblečení, vysvětlí, proč zvolili daný kus oblečení. Mohou se vyjádřit proč k upcyklaci zvolili daný kus oblečení. Na konci lekce proběhne oznámení, aby si připravili nějaký plošný motiv, nejlépe geometrický. Mohou vytvořit barevný nebo černobílý motiv.

Výtvarný problém: Studenti se zamýšlejí nad stylem, kterým motiv vyšijí, promýšlejí jak tvarovou tak barevnou kompozici.

Pomůcky: Bubínky, látka, nitě, jehly, nůžky, oblečení

Cíle:

Vzdělávací: Studenti rozvíjí vztah k životnímu prostředí, seznámí se s technikami, které lze využít k upcyklaci materiálu.

Dovednostní: Student si rozvíjí jemnou motoriku při vyšívání návrhu, umí se pracovat s různými materiály a využívat jejich potenciál.

Výchovné: Student obhájí svou práci a citlivě reaguje na vyjádření svých spolužáků. Bere v potaz hledisko ekologie, využívá upcyklaci.

Příprava č. 6 – Plocha

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, plocha, geometrie, barevnost

Motivace: Nedávno jsme pracovali s linkou, nyní se naopak zaměříme na její opak. Kterou je plocha.

Zadání:

Studenti budou vyšívat geometrický motiv, který si doma navrhli. Geometrická ilustrace, kterou vytvořili, nám může říci hodně o tom, jací jsou, jak už podle komplikovanosti motivu či jeho barevnosti. Důležité bude klást nit pouze v jednom směru, kdyby střídali směr, výsledná výšivka by mohla působit zvláštně. Tato výšivka zabere pravděpodobně nejvíce času, budou na ni možná muset pracovat i doma. Výšivku donesou na následující hodinu, kde ji každý student obhájí, vyjádří, proč zvolil barvy, které zvolil a co znázorňuje motiv.

Výtvarný problém: Barevná a tvarová kompozice, zjednodušení.

Pomůcky: Bubínky, látka, nitě, jehly, nůžky

Cíle:

Vzdělávací: Studenti se seznámí s novým stehem a jeho postupy.

Dovednostní: Student je schopen vytvářet abstraktní geometrické tvary, stylizovat skutečnost. Je schopen přenést svou identitu do vizuální podoby. Vhodně volí barvy a tvary a zamýšlí se nad jejich emocionálním působením.

Výchovné: Student formuluje své názory při obhajobě své práce, respektuje i názory svých spolužáků.

Příprava č. 7 – Experimentuj! Neboli volné téma

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, experiment, volné zadání

Motivace: Kdybyste si pomocí výšivky mohli vytvořit naprosto cokoliv, co by to bylo? Zaujalo vás některé z předešlých zadání a máte další návrh, který byste chtěli zrealizovat? Vzhůru do toho!

Zadání:

Studenti si mohou vybrat jakýkoliv steh, který se naučili, mohou zkoušet stehy kombinovat a vytvořit něco zajímavého a originálního, nebo mohou ozdobit více oblečení, mohou zkusit vyšít svůj autoportrét nebo portrét pro někoho jiného. Mohou se inspirovat svými oblíbenými umělci nebo vytvořit naprosto originální motiv. Lze také zkusit načrtnout sebe ve dvojicích na látku a vyšít si portréty navzájem a následně si je darovat. Na konci proběhne hodnocení, kdy každý student představí, co zvolil pro svou tvorbu. Obhájí, proč zvolil dané barvy, steh, materiál a jaký je motiv výšivky, následovat bude diskuze.

Výtvarný problém: Zvolit si téma, vyřešit barevnost a tvar svého volného zadání.

Pomůcky: Bubínky, látka, nitě, jehly, nůžky

Cíle:

Vzdělávací: Samostatně vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí současného a klasického umění, individuálně si z nich vybírá podněty pro svou tvorbu.

Dovednostní: Student je schopen vědomě uplatňovat jednotlivé stehy, vhodně je kombinovat a kreativně přemýšlet nad zvoleným motivem.

Výchovné: Studenti experimentují, dokáží vystoupit ze své komfortní zóny, obhajují své práce a naslouchají svým spolužákům. Pomocí obhájení vlastní práce prezentují svým spolužákům své postoje a názory.

Příprava č. 8 – Reprodukce

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, reprodukce, dějiny umění, klasické umění

Motivace: Existuje nějaké dílo, které máte rádi? Máte oblíbeného umělce?

Zadání:

Studenti budou mít za úkol vybrat si nějaké umělecké dílo a vyšít ho pomocí výšivky. Mohou se pokusit o malbu nití, čímž vytvoří v podstatě kopii uměleckého díla, mohou také zkusit udělat pixelart známého díla, nebo také převést dílo do lineární podoby. Návrh zpracují jak v počítači tak výšivkou. Po zhotovení svou výšivku představí třídě, obhájí ji, mohou vyjádřit svůj vztah k dílu a umělci, vysvětlit jak k reprodukci přistupovali a diskuzí se třídou diskutují o svých dílech a dílech spolužáků.

Výtvarný problém: Zjednodušení známého díla, otázka barevnosti a volby stehu.

Pomůcky: Bubínky, látka, nitě, jehly, nůžky, ukázky výšivek

Cíle:

Vzdělávací: Studenti se seznamují s uměleckými díly a směry z historie a kreativně je přetváří pro svou tvorbu.

Dovednostní: Student je schopen vhodně aplikovat stehy do vlastní kompozice, je schopen dodržet proporce a kompozici původního díla.

Výchovné: Studenti formulují jak obhájit své dílo a vytváří si názory na výšivky svých spolužáků, diskutují o volbě autora a dokáží se vyjádřit k jeho tvorbě. Citlivě zpracovávají obsah a přetváří ho.

Příprava č. 9 – Hodnocení

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: vyšívání, obhajoby, hodnocení

Motivace: Nyní si budeme moci formou diskuze ohodnotit vaše díla. Přibližte svým spolužákům, jak vás motivy napadly, co pro vás znamenají a jaké byly vaše myšlenkové procesy za vašimi ilustracemi.

Zadání:

Studenti donesou veškeré výšivky, které v projektu vytvořili. Následně se o každé vyjádří a řeknou, jak by své výstupy ohodnotili. Spolužáci mohou na toto hodnocení reagovat a diskuzí se hodnotit navzájem. Učitel následně vezme v potaz hlasování studentů a sám se vyjádří k ohodnocení studentských prací.

Cíle:

Výchovné: Formuluje své názory a je schopen si obhájit své výstupy v projektu. Zapojuje se do diskuze, respektuje názory ostatních. Respektuje také vyjádření vyučujícího.

Příprava č. 10 – Výstava

Doba trvání: 4 vyučovací hodiny

Klíčová slova: výstavnictví

Motivace: Jaké jsou vaše zkušenosti s výstavnictvím? Vystavovali jste již někde vlastní práce? V rámci školy, či v rámci vlastní výstavy?

Zadání:

Na začátku proběhne přednáška o výstavnictví, tipy a rady pro možnosti vystavení svých prací. Tato lekce se uskuteční až na konci školního roku, kdy učitel vybere nejlepší kusy, které studenti vytvořili, a celá třída se bude podílet na instalování výstavy studentských prací. Studenti, kteří budou mít vystavenou výšivku, k ní napíší krátký komentář, kde vyjádří své myšlenky o motivu výšivky, steh, který použili a další informace.

Výtvarný problém: Studenti se snaží vymyslet jak kreativně vystavit vlastní práce.

Pomůcky: Vlasec, rámy, nůžky, izolepa

Cíle:

Vzdělávací: Student umí využít znalosti z oblasti výstavnictví.

Dovednostní: Student umí připravit zhotovené výšivky na výstavu a volí vhodné formy adjustace.

Výchovné: Studenti si navzájem pomáhají, učí se empatii a preciznosti. Je schopen obhájit své dílo, interpretovat své myšlenky a diskutovat o svých názorech.

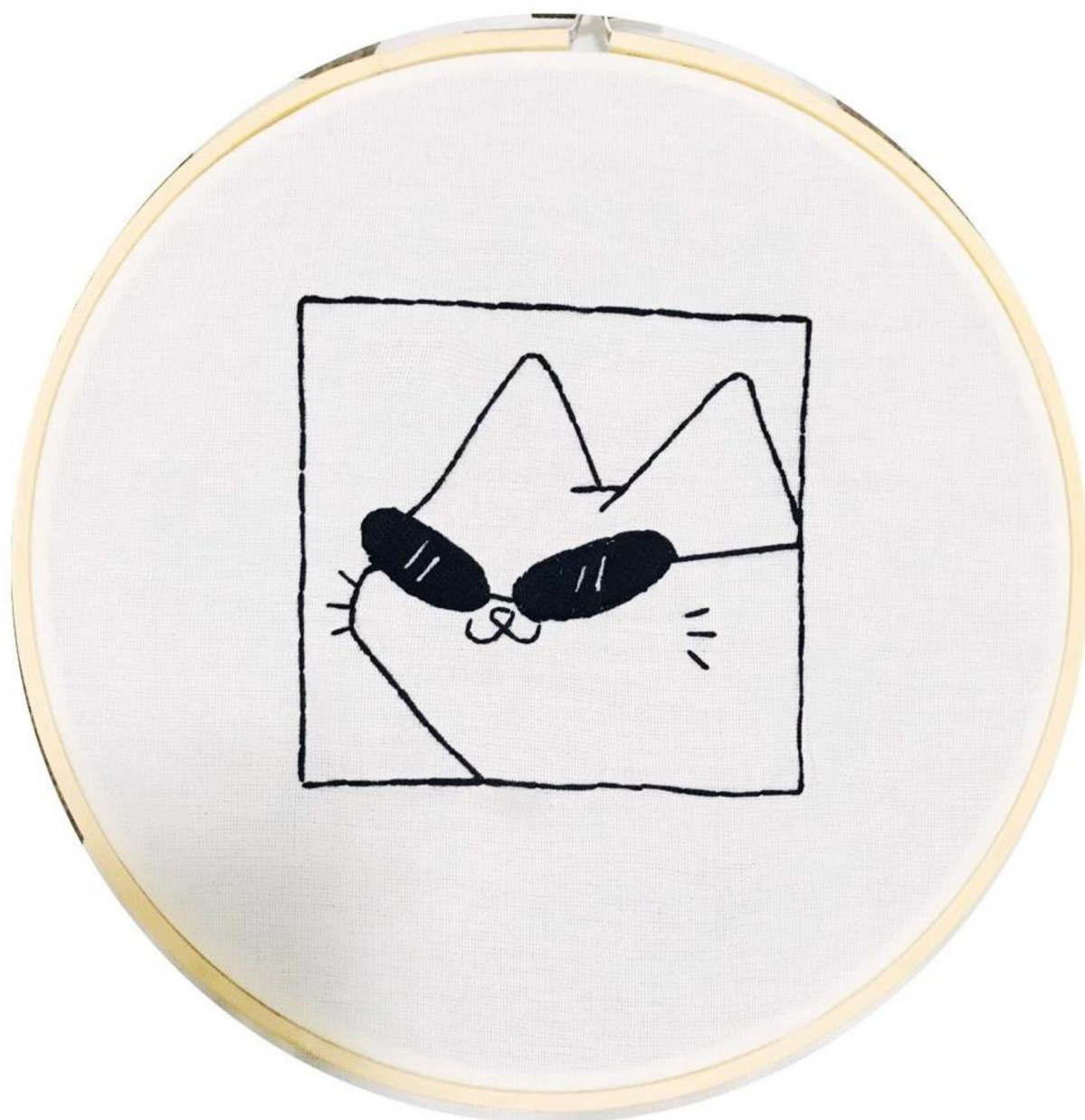
Ukázky výšivek k jednotlivým tématům:

PIXELART

Obr. 35 - Pixelart

LINKA

Obr. 26 - Linka

PLOCHA

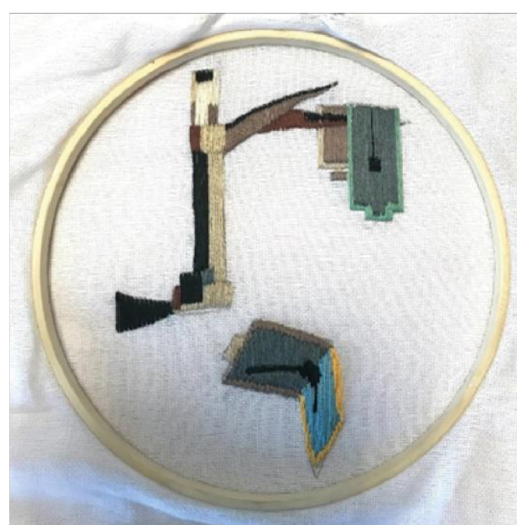
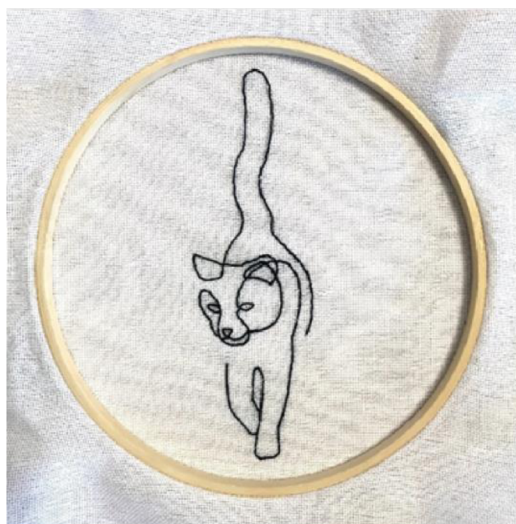
Obr. 37 - Plocha

REPRODUKCE

Obr. 38 - Reprodukce

Výstupy studentů

Obr. 39 - Výstupy studentů

Obr. 40 - Výstupy studentů 2

Obr. 41 - Výstupy studentů 3

6 Pedagogický deník

O institutu

Škola konání praxe: Střední školu cestovního ruchu a grafického designu

Fakultní učitel: Mgr. Petr Korunka

Soukromá střední škola cestovního ruchu byla založena roku 1993 a dříve nabízela studium pouze pro absolventy gymnázií či jiných středních škol a studium bylo ukončeno maturitní zkouškou. Studenti se učili pokročilému cizímu jazyku a také druhému cizímu jazyku, kterému se učili od začátků. Škola nabízela předměty jako dějiny kultury a umění, aplikovanou psychologii, zeměpis cestovního ruchu, ekonomiky cestovního ruchu a výpočetní techniku. Studenti si také mohli zvolit předměty dle svých preferencí, jako třeba psaní na stroji a další odborné předměty. Roku 2011 škola otevřela další obor a to právě Grafický design, škola následně změnila svůj název na Střední školu cestovního ruchu a grafického designu (SŠCG). V současné době má škola kapacitu 300 studentů pro prezenční formu studia a 110 studentů dálkového studia. Obor Grafický design nyní nabízí kromě běžných předmětů, předměty jako malba, kresba, počítačová i tradiční grafika, fotografie a dějiny umění.

Náslechy

Hodina začala tím, že mne pan Korunka představil studentům, řekl krátký úvod o mě, kde studuji a jaká bude má náplň.

Výuku vyučující započal zkontrolováním docházky, zkontroloval, kdo chybí a kdo je přítomen. Následně se zeptal studentů, zdali si budou chtít vypůjčit grafické tablety a studentům, kteří se přihlásili, je následně rozdál.

Studentům následně zopakoval zadání z minulého týdne. Minulý týden slyšeli studenti zadání poprvé. Znělo následovně, mněli vytvořit design pro mobilní aplikaci. Studenti si mají vytvořit koncept vlastní aplikace a vytvořit design k dané aplikaci, měli začít rešerší a vytvořit si do dalšího týdne nápad na aplikaci. Může se jednat o aplikaci na hudbu, nakupování, komunikaci či hry.

To nás přivádí do tohoto týdne, pan Korunka tedy s každým studentem probral návrhy a nápady na aplikace a dával jim místy rady, když to bylo potřeba. Všichni studenti poté začali pracovat v počítači.

Studenti měli za hlavní úkol v tu chvíli vytvořit barevnou paletu pro aplikaci tak, aby napomáhala estetice a účelu aplikace. Studenti na designu rozhraní aplikace pracovali až do konce poslední vyučovací hodiny a poté jsme se se studenty rozloučili.

Deník

Pro vykonávání praxe mi byla přidělena třída 2G, neboli grafici. Z předmětů, které jsou v osnovách, je pro můj projekt nejvhodnější předmět Počítačová grafika, vyučujícím je MgA. Petr Korunka. Třída je na Počítačovou grafiku rozdělena na dvě skupiny, v úterý odpoledne a čtvrtek dopoledne, po dobu 4 vyučovacích hodin. Ve spolupráci s panem MgA. Korunkou jsme můj projekt upravili ke vzájemné spokojenosti a korespondoval s ŠVP. Praxe probíhala po dobu 4 týdnů, tj. 32 vyučovacích hodin.

Na úvod jsem se třídě vždy představila, řekla jim něco o svém projektu a oboru, který studuji. Následně jsem třídě představila prezentaci, která obsahovala ukázky mé tvorby, zadání včetně ukázek, pomůcky, které budou potřebovat a druhy stehů, které se naučí, aby je mohli použít pro svou práci. Následovala část diskuze o výšivce, abych zjistila, zdali mají studenti s technikou nějakou zkušenost. Následně jsem pustila videoukázku k technice pixel artu, kde se studenti seznámili s druhy pixel artu a tím, jak si ve Photoshopu připravit dokument k jeho tvorbě. Po tomto úvodu do zadání se studenti pustili do navrhování. Studenti pracovali až do velké přestávky, po které jsem s každým individuálně zkonultovala jejich návrhy a snažila se je nasměrovat nejvíc zajímavou cestou. Studenti se soustředili hlavně na převedení svých nápadů na papír, následně, když už jsme měli domluvené, které návrhy jsou nejlepší, začali v počítači vytvářet barevné palety a zkoušet převádět návrhy do počítače. První lekce se blížila ke konci a tak jsem s každým studentem návrhy prošla, abych viděla, že je mají všichni hotové a ohodnotila, jak kvalitní návrhy vypracovali.

Na začátku druhé lekce jsem zopakovala zadání pro studenty, kteří chyběli minulý týden, ti už však byli obeznámeni od svých spolužáků a měli návrhy připravené. Některé návrhy ještě měli za úkol předělat a dotáhnout a některé měli odsouhlaseny. Studenti se tedy pustili do přetváření skic do ilustrací v Adobe Photoshopu a Illustratoru, ke kterým využívali grafické tablety nebo pracovali pouze myší. Na zadání pixel artu si většina studentů ještě pustila video návod, který jsem jim poskytla. Ke konci lekce si studenti měli začít rozmýšlet, jaký návrh budou chtít pro výšivku použít. Všichni studenti, přestože jsou ve výšivce začátečníci, byli do výšivky zapálení a uvažovali i o vyšití si motivu na triko či jiný kus oblečení nebo doplňku. Na konci lekce jsem se všemi studenty probrala, co si mají na příští hodinu obstarat a co jim pomohu obstarat já.

Následně jsem s každým studentem prošla jejich vypracované digitální ilustrace, studenti obhájili své návrhy, popsali volbu motivu, barevné a tvarové kompozice. Nakonec jsem studenty ohodnotila a zapsala si do archu dočasné návrhy na známky.

Úvodem třetí lekce jsem se všemi prošla, zdali mají všechny pomůcky, které měli mít. Dále jsem promítla schéma stehů, podle kterého se naučili postup jednotlivých druhů stehů, poté následovala ukázka, jak se napíná látka do bubínku, jak se navlíká nit' na jehlu a další názorné ukázky. Dále si studenti učili steh zadní, křížkový a plochý, měli čas trénovat techniky, aby si byli jisti, že jsou připraveni na vyšívání svého návrhu. Následně si studenti otevřeli návrh v počítači a obkreslili si jej na látku, připravili si jehly a bavlnky a až do konce poslední hodiny se věnovali vyšívání svého motivu.

Na poslední lekci se studenti soustředili hlavně na vyšívání a snažili se pokud možno dokončit výšivku. Drtivá většina studentů stihla práci do konce vyučování a pouze ti s náročnějšími motivy dokončí práci doma a odevzdají ji další vyučovací hodinu svému učiteli. Na střední školu jsem se po 14 dnech vrátila a studenti předložili své hotové výšivky, proběhlo hromadné hodnocení, kdy studenti ohodnotili, zdali cítí, že se techniku naučili, jak by se ohodnotili v rámci propracovanosti návrhu a následné výšivky. Následně jsem žáky ohodnotila, popsala, co se jednotlivému studentovi povedlo, a kde je například potřeba zapracovat do budoucna. Pan učitel Korunka se také vyjádřil k pracím studentů a následně jsme spolu vymysleli známkování. Po ukončení praxe mi pan Korunka dal slovní ohodnocení a následně předal vyplněný formulář na Hodnocení souvislé praxe.

7 Pedagogický výzkum

Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit, zdali se na základě zkoušky techniky výšivky ve studentech proudí zájem o výšivku a zdali budou chtít techniku použít jako prostředek uměleckého vyjádření.

Metoda

Pro můj výzkum jsem použila metodu dotazníku, jelikož jsem chtěla dát studentům soukromí při vyplňování a také je pravděpodobnost, že budou při vyplňování upřímnější. Částečně jsem některé dodatečné informace získala metodou volného rozhovoru.

Máte zkušenost s technikou výšivky?	Ano – 4	Ne – 20
Zaujala vás technika výšivky?	Ano – 21	Ne – 3
Zaujala by vás výšivka, i kdybyste nevyšivali vlastní motiv? (místo toho koupené šablony)	Ano – 10	Ne – 14
Jste spokojen/a se svou výšivkou?	Ano – 20	Ne – 4
Chtěla byste ve výšivce pokračovat?	Ano – 22	Ne – 2
Jako prostředek relaxace?	Ano – 10	Ne – 14
Jako prostředek uměleckého vyjádření?	Ano – 22	Ne – 2
Myslíte, že se tento projekt hodil na tuto školu?	Ano – 22	Ne – 2
Myslíte, že část věnována ukázkám byla dostatečně obsažená?	Ano – 24	Ne – 0
Myslíte, že část věnována stehům byla dostatečně obsažená?	Ano – 24	Ne – 0
Část kdy jste tvořili návrh v počítači, byla pro Vás důležitá či zbytečná?	Důležitá – 20	Zbytečná – 0

Chtěli byste si zkusit i ostatní stehy, které jste si nestihli vyzkoušet?	Ano – 20	Ne – 4
Myslíte si, že by se měl textil vyučovat na všech um. školách?	Ano – 20	Ne – 4
Jsi holka či kluk?	Holka – 21	Kluk – 3

Následně bych vysvětlila jednotlivé otázky, které jsem zakomponovala do svého dotazníku. Otázky jsem tvořila tak, aby pokryly teoretickou i praktickou část. Chtěla jsem zároveň využít dotazník jako evaluaci mého pedagogického výkonu, tudíž jsem zakomponovala otázky, které se týkaly žákovy zkušenosti s mou výukou. Hlavně jsem však chtěla vytvořit otázky, které mi odhalí, kolik studentů se s technikou setkalo a jaké množství studentů o technice výšivky nemá žádné znalosti. Dotazník jsem studentům dala na naší poslední společné hodině. Častá otázka studentů byla, jestli mohou přidat odpověď **MOŽNÁ**, kterou jsem záměrně eliminovala z důvodu obav, že ji studenti budou používat příliš často. Odpověď na otázku zněla tedy ne, odpověď **MOŽNÁ** nebylo vhodné do dotazníku přidat, a pokud studenti budou jen trochu uvažovat nad jednou ze dvou odpovědí, daná odpověď by měl být ta, kterou vyberou.

Jednou ze základnějších otázek, kterou jsem studentům položila, byla otázka č. 1 - **Máte zkušenost s technikou výšivky?** Tuto otázku jsem studentům položila i při úvodní hodině, kdy mi každý ze studentů na otázku osobně odpověděl, jak již tedy dotazník odhalil, pouze 16,7 %, tj. 4 z 24 studentů a studentek měli nějaké zkušenosti s technikou výšivky. Ostatní prý neměli nikdy žádný vztah k textilním technikám, ti kteří odpověděli kladně, byli vedeni k textilu od svých rodičů či prarodičů.

Otázka č. 2 - **Zaujala vás technika výšivky?** je pro mne hlavní otázkou dotazníku, kdy jsem zkoumala, zdali studenty technika zaujala na základně zkušenosti. Je totiž možné, že pokud by studenti nebyli nuceni technikou vyzkoušet při výuce, že by se k technice ani nedostali. Tato otázka také vycházela z mé vlastní zkušenosti, já jsem se k technice také dostala pomocí výuky. O výšivku jsem nikdy zájem neprojevovala, ale po jejím vyzkoušení jsem v ní našla jisté zalíbení. Studenti však na tuto otázku postupně odpovídali už v průběhu tvorby svých výšivek, někteří byli opravdu nadšeni, někteří však trochu protestovali a technika je tolik nezaujala.

Studenti, kterým se technika nelíbila, tvrdí, že jim textil nepřijde jako médium, kterým mají potřebu se vyjadřovat a že jim přijde málo výtvarné a především časově náročné. Výsledky prokázaly, že 87,5%, tj. 21 z 24 studentů technika zaujala.

Otázka č. 3 - **Zaujala by vás výšivka i kdybyste nevyšívali vlastní motiv? (místo toho koupené šablony)**, tato otázka mne poněkud překvapila, předpokládala jsem, že studenti by neprojevili nejmenší zájem o klasickou výšivku podle šablony, ale k mému překvapení 41,67%, tj. 10 z 24 studentů odpovědělo, že by si tento typ výšivky vyzkoušeli. Samozřejmě by však museli vybrat konkrétní motivy, které by přetvářeli, ne všechny šablony jsou pro ně zajímavé.

Další otázkou byla otázka č. 4 - **Jste spokojen/a se svou výšivkou?**, která mi měla poukázat, zdali se studentům líbí, co vytvořili, jelikož pokud se nám něco líbí, je pravděpodobnější, že v tom budeme pokračovat. Skóre u této otázky je podobné otázce č. 2, kdy 83% studentů, tj. 20 z 24, byli spokojeni se svou prací. Většině studentů se jejich výšivka líbila, nebyli k sobě přehnaně kritičtí, byli schopni uznat, že na jejich první pokus vyšívání se jim určité části povedly a některé se povedly méně. Přišla mi velmi zdravá jejich míra sebekritiky, na praxi jsem se většinou setkala s velkým množstvím sebekritiky od studentů. Pan Korunka však se studenty často o sebekritice otevřeně mluví, tak je možné, že jsou od něj naučeni jak se hodnotit, tak aby jim to pomohlo v budoucí tvorbě.

Otázka č. 5 - 7 - **Chtěla byste ve výšivce pokračovat? Jako prostředek relaxace? Jako prostředek uměleckého vyjádření?** I když někteří studenti odpověděli, že je technika nezaujala, uznali však, že by techniku ještě chtěli vyzkoušet, až budou mít náladu a například si tím ozdobit oblečení. Jak se studenti chtějí zdokonalovat, záleží na nich, důležité je však, že mají o textilní techniky zájem. Výsledky ukázaly, že 83% studentů, tj. 20 z 24, chce v technice nadále pokračovat. Kterou cestu si studenti zvolí je pouze na nich, někteří během výuky projevovali spíše konceptuální tendence, někteří však říkali, že je technika zajímavá z hlediska tvorby dekorace. Někteří studenti nad technikou přemýšleli i více experimentálně a ptali se mne na mé zkušenosti, aby tak zjistili, jaký je můj názor na jiná pojetí výšivky.

Zaujala je například má zkušenost s výšivkou do kartonu, kterou jsem zkoušela v prvním ročníku magisterského studia. Tato cesta byla zajímavou zkušeností, jedná se však o větší výzvu, jelikož skrze karton není vidět.

Následovala část, kde studenti mohli ohodnotit můj pedagogický výstup a projekt jako takový. Chtěla jsem dotazníku využít pro reflexi, jelikož odpovědět psanou formou může být pro některé studenty jednodušší, než odpovědět na otázku mezi čtyřma očima.

První otázka této části dotazníku je otázka č. 8 - **Myslíte, že se tento projekt hodil pro tuto školu?** Této otázce jsem se trochu obávala, jelikož jsem předpokládala, že studentům počítačové grafiky se vyšívání líbit nebude. K mému překvapení studenti ohodnotili tuto otázku kladně, kdy 91,6% studentů, tj. 22 z 24, odpovědělo ANO.

Otázka č. 9 - **Myslíte, že část věnována ukázkám byla dostatečně obsažená?** Touto otázkou jsem zkoumala konkrétní část přípravy, většina studentů s technikou nemá žádné zkušenosti, chtěla jsem proto tedy ukázat schémata stehů, které budou používat, ale také práce umělců již zmíněných v kapitole Inspirační zdroje. Následně jsem studentům ukázala, jak se stehy tvoří, někteří studenti se u zkoušení poté ještě vraceli a musela jsem jim stehy ještě jednou ukázat. Výsledky však ukázaly, že 100% studentům přišla část ukázek adekvátně obsažena.

Otázka č. 10 - **Myslíte, že část věnována stehům byla dostatečně obsažená?** Stejně jako u minulé otázky všech 24 z 24 studentů, tj. 100%, odpovědělo, že část věnovaná zkoušení stehů byla dostatečně obsažena. Studenti v této části hodiny měli zkoušet stehy, které budou používat a zkoušet je tak dlouho, dokud si nebudou ve vyšívání jisti. Tato část reálně trvala pouze 15 minut, nejdéle trvalo všechny naučit, jak se navlíká nit', jak upnout látku so bubínky, ale hlavně kontrolování, že stehy správně vyšívají.

Další otázkou je otázka č. 11 - **Část kdy jste tvořili návrh v počítači, byla pro Vás důležitá či zbytečná?** Tuto otázku jsem zakomponovala speciálně poté, co jsem upravila přípravu projektu pro tuto školu. Původně jsem neplánovala vyučovat projekt ve třídě specializované na počítačovou grafiku, poté co mi byla třída přidělena, jsem se rozhodla projekt trochu upravit. Přidala jsem do něj část, kdy studenti vytvoří návrh na výšivku v Illustratoru či Photoshopu. Tento krok jsem do projektu zakomponovala z důvodu, že jsem se obávala, že studenty samotné vyšívání bez grafické části bavit nebude.

Jak výsledky dotazníku ukázaly, pro 83% studentů, tj. 20 z 24, byla tato část opravdu podstatná a bez ní by je prý projekt bavil podstatně méně. Tuto část jsem také zakomponovala z důvodu, že i já, předtím, než vyšívám, tvořím grafickou ilustraci, která následně funguje jako motiv pro výšivku. Dávalo tedy smysl, aby to dělali i studenti, jelikož jsem svůj výtvarně-didaktický projekt inspirovala vlastní tvorbou a vlastními postupy.

Otázkou č. 12 je - **Chtěli byste si zkusit i ostatní stehy, které jste si nestihli vyzkoušet?** V této otázce jsem se snažila zjistit, zdali se studenti zajímají i o ostatní stehy, jelikož každý tvořil pouze jednu výšivku jedním stehem. Tato otázka se také váže na otázku č. 2, která byla mou hlavní otázkou výzkumu. Výsledky odhalili, že 83%, tj. 20 z 24 studentů by si chtěli zkusit i další stehy. 4 studenti, kteří si zkusit stehy nechtějí, jsou mezi studenty, kteří o techniku neprojeví zájem do budoucna, nebo je zaujal jenom jeden steh a plánují se věnovat pouze jemu.

Otázka č. 13 - **Myslíte si, že by se měly textilní techniky vyučovat na všech uměleckých školách?** Tuto otázku jsem studentům položila z důvodu, že představuje ideu našeho oboru, že i textilní techniky jsou součástí výtvarných technik a měly by se zakomponovat do uměleckých středních a základních škol. 83%, tj. 20 z 24 studentů odpovědělo, že by se textilní techniky na uměleckých školách vyučovat měly, jelikož se v nich dá také umělecky vyjádřit. Zbylí čtyři studenti nesouhlasili z důvodu, že jim techniky nepřijdou dostatečně výtvarné a tím pádem nepatří na umělecké školy. Jedná se sice o techniku, kterou se lze vyjadřovat, ale způsob, kterým se v těchto technikách tradičně pracuje, není výtvarný. Práce s textílem je podle nich přijatelná na uměleckých školách ve chvíli, kdy se používá například pro tvorbu soch.

Poslední otázkou je otázka č. 14 - **Jsi holka či kluk?** Tato otázka je tu pouze proto, abych poukázala na poměr pohlaví studentů. Nelze však říci, že studenty bavila technika méně než studentky, pohlaví samozřejmě není faktor, který zájem ovlivňuje. Jako ukázkou jsem jim proto ukázala umělce Shmoxde, který se výšivce a textilním technikám věnuje a žije se jimi. Třída byla z 87% tvořena dívkami, tj. 21 z 24 studentů.

Shrnutí výzkumu

Třída byla rozdělena na dvě skupiny, celkově byla třída tvořena 24 studenty a studentkami. Při výzkumu **otázky č. 1** jsem si potvrdila předpoklad, že většina studentů s technikou zkušenosti neměla. Předpoklad byl potvrzen, když pouhých 16,7% studentů mělo již jakékoliv předešlé zkušenosti s výšivkou.

Otázka č. 2 měla překvapivé výsledky, které odhalily, že 87,5% studentů technika zaujala a plnění zadání si užili. Velké procento je také pravděpodobně z důvodu omezení volby odpovědi „možná“.

Otázka č. 3 měla také překvapivé výsledky, jelikož můj předpoklad zahrnoval, že v podstatě žádný ze studentů by neměl zájem o výšivku dle šablony. Tento předpoklad vznikl na základě myšlenky, že kdyby si chtěli techniku vyzkoušet, že by ji vyzkoušeli na vlastním motivu, jelikož jsou graficky a kreativně založení, tudíž by si raději vymysleli vlastní motiv nežli tvořit podle připraveného motivu. Výsledky této otázky dopadly následovně, a to že 41,67% studentů by si techniku vyzkoušeli rádi, i kdyby měli vyšívát dle předpřipravené šablony.

Otázka č. 4 odpovídala mé hypotéze, doufala jsem, že se to bude alespoň většině studentů líbit. Může se stát, že někteří budou zklamání, jelikož se často stává, že když studenti zkusí techniku poprvé, mají tendenci být více sebekritičtí.

Otázka č. 5 - 7 předčila mé očekávání, jelikož mne studenty technika očividně nadchla a většina z nich by chtěla ve výšivce pokračovat. Velká část z nich spíše formou relaxu, byli ale i tací, kteří si již od začátku byli jisti, že se v technice chtějí i v budoucnu umělecky vyjadřovat.

Otázka č. 8 neodpovídala mé hypotéze, která spíše předpovídala, že si studenti nebudou myslet, že se projekt na školu hodil. Sama jsem si tuto školu původně vybrala za účelem učit jiný projekt, poté jsem se rozhodla vyučovat projekt pro mou diplomovou práci. Studenti však tuto otázku vyhodnotili kladně.

Otázka č. 9 odpovídala mé hypotéze, jelikož jsem velmi čerpala z praxe a doufala jsem, že čas vymezený pro danou část hodiny je adekvátní.

Otázka č. 10 také odpovídala mé hypotéze, jelikož jsem byla schopna dobře odhadnout, kolik času věnovat této části hodiny.

Otázka č. 11 byla zakomponovaná speciálně kvůli danému typu školy, takže odpovědi odpovídali mé hypotéze, že pro většinu bude tato část stěžejní.

Otázka č. 12 předčila mé očekávání, jelikož můj odhad tvrdil, že méně jak polovina studentů si bude chtít vyzkoušet i další stehy ve svém volném čase. Většina však na otázku odpověděla kladně, stehy je zaujaly a plánují je vyzkoušet a na některých byl opravdu vidět zájem a nadšení z výšivky.

Otázka č. 13 pro mne byla důležitá hlavně z důvodu, že se jedná o hlavní myšlenku našeho oboru, kdy jsem nepředpokládala, že by studenti považovali textil za formu umění, i přestože se o formu umění jedná. Studenti se však vůči textilním technikám vyjadřovali velmi kladně.

Otázka č. 14 je naprosto nepodstatná pro výzkum jako takový, tudíž jsem pro tuto otázku žádnou hypotézu nestanovila.

Závěr

Výšivku jsem se zpočátku začínala učit pouze jako volitelnou textilní techniku ve škole, postupem času mi však přirostla k srdci a můj zájem o techniku rostl. Psaní této diplomové práce předcházela část rešerše, kdy jsem si v podstatě řekla, že si obstarám a přečtu některé knihy a naučím se, co vlastně výšivka obnáší. Tím získám informace, které by se mi mohly hodit pro mou diplomovou práci a také mou tvorbu.

Postupem času jsem se začala více a více věnovat objevování světa výšivky, hledala jsem umělce, tvořící v technice výšivky, druhy výšivek a prostředků, které k vyšívání používáme, a objevila jsem širokou škálu možností pro budoucí tvorbu. Umělci ze světa výšivky byli však to, co mi opravdu dodalo inspiraci a motivaci. Je spousta umělců, kteří ke své práci přistupují úplně jinak, než by mne kdy napadlo. Rešerše mi odhalila spoustu cest, kterými se výšivka může ubírat. Nedokážu nyní říci, zdali se chci věnovat výšivce jako volnočasové aktivitě či jako způsobu uměleckého vyjádření, ale vím, že tak či onak se výšivce hodlám věnovat i nadále.

Na základě mé zkušenosti z praxe na střední škole jsem se přesvědčila, že výšivka nemusí být zapomenutou technikou. Pokud ji propojíme s využitím moderních technologií, může zaujmout i současnou mladou generaci, která ji může zdokonalit a najít další možnosti jejího využití.

Výsledky pedagogického výzkumu dopadly velmi pozitivně, většina hypotéz se mi potvrdila, jak jsem také doufala. Tyto hypotézy se týkaly mého pedagogického výkonu či reakce studentů na techniku. Hypotézy, které se nepotvrdily, odhalily zájem studentů o techniku, který jsem zpočátku nemohla vědět, že se u studentů projeví.

Jak již název práce Výšivka jako způsob individuálního vyjádření napovídá, diplomová práce mi měla sloužit hlavně jako způsob pro rozšíření obzorů vlastní tvorby a obrana proti vyhoření. Jak jsem již popisovala v praktické části, digitální ilustraci se věnuji již od střední školy a výšivka mi dodala nový rozměr pro mou tvorbu, za což jsem velmi vděčná.

Seznam použité a citované literatury

- ¹ SKARLANTOVÁ, Jana. Textilní výtvarné techniky. Plzeň: Nakladatelství Fraus, s.r.o., 2006, ISBN 80-7238-319-1, s. 22
- ² ČECHOVÁ, Alena L. Krajky, výšivky, stuhy, prýmky. Praha: NLN - Nakladatelství Lidové noviny, 2004, ISBN 80-7106-668-0, s. 24
- ³ ČECHOVÁ, Alena L. Krajky, výšivky, stuhy, prýmky. Praha: NLN - Nakladatelství Lidové noviny, 2004, ISBN 80-7106-668-0, s. 79

Seznam obrázků

Obr. 1 - Koberec z Bayeux11

Zdroj: Britannica [online]. [cit. 8.6.2023]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Battle-of-Hastings>

Obr. 2 – Lineární stehy17

Zdroj: CAMPBELL, Jennifer. *Vyšívání - 260 stehů*. Brno: Computer Press (CP Books), 2007, ISBN 978-80-251-1597-8, s. 28

Obr. 3 – Řetízkové stehy17

Zdroj: CAMPBELL, Jennifer. *Vyšívání - 260 stehů*. Brno: Computer Press (CP Books), 2007, ISBN 978-80-251-1597-8, s. 32

Obr. 4 – Křížkové stehy 18

Zdroj: CAMPBELL, Jennifer. *Vyšívání - 260 stehů*. Brno: Computer Press (CP Books), 2007, ISBN 978-80-251-1597-8, s. 109

Obr. 5 – Diagonální stehy18

Zdroj: CAMPBELL, Jennifer. *Vyšívání - 260 stehů*. Brno: Computer Press (CP Books), 2007, ISBN 978-80-251-1597-8, s. 102

Obr. 6 – Saténové stehy 19

Zdroj: CAMPBELL, Jennifer. *Vyšívání - 260 stehů*. Brno: Computer Press (CP Books), 2007, ISBN 978-80-251-1597-8, s. 67

Obr. 7 – Vějířové stehy19

Zdroj: CAMPBELL, Jennifer. *Vyšívání - 260 stehů*. Brno: Computer Press (CP Books), 2007, ISBN 978-80-251-1597-8, s. 123

Obr. 8 – Hardangerská výšivka20

Zdroj: NEZNÁMÝ. *Vyšívání-online* [online]. [cit. 20.6.2023]. Dostupné z: <https://vysivani-online.cz/hardangerska-vysivka-hardanger/>

Obr. 9 – Assiská výšivka.....	20
Zdroj: CAMPBELL, Jennifer. Vyšívání - 260 stehů. Brno: Computer Press (CP Books), 2007, ISBN 978-80-251-1597-8, s. 23	
Obr. 10 – Sashiko.....	21
Zdroj: NEZNÁMÝ. Vyšívání-online [online]. [cit. 20.6.2023]. Dostupný na WWW: https://vysivani-online.cz/sashiko-japonska-vysivka/	
Obr. 11 – Malování jehlou.....	21
Zdroj: NEZNÁMÝ. Vyšívání-online [online]. [cit. 20.6.2023]. Dostupný na WWW: https://vysivani-online.cz/malovani-jehlou-vysivaci-steh/	
Obr. 12 - Kent Henricksen	24
Zdroj: HENRICKSEN, Kent. Kent Henricksen [online]. [cit. 8.6.2023]. Dostupné z: https://www.kenthenricksen.com/#/weg/	
Obr. 13 - Molly Stern.....	25
Zdroj: STERN, Molly. Instagram [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/Bn090IphpTY/?hl=cs	
Obr. 14 – Bugambillo.....	26
Zdroj: KESSELER, Sol. Instagram [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/BZPS0Pbl2XR/?hl=cs	
Obr. 15 - Nneka Jones.....	27
Zdroj: JONES, Nneka. Art You Hungry [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.artyouhungry.com/embroidery-art?lightbox=dataItem-kej50ro1	
Obr.16 - Ana Teresa Barboza.....	28
Zdroj: BARBOZA, Anna Teresa. Anna Teresa Barboza [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.anateresabarboza.com/p/leer-el-paisaje.html	

Obr. 17 - Jordan Nassar.....	29
Zdroj: NASSAR, Jordan. Jordan Nassar [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.jordannassar.com/works/8vvyskg05c33vwq308dnjl5eibw9g1	
Obr. 18 - Kateřina Zellingerová.....	30
Zdroj: ZELLINGEROVÁ, Kateřina. Instagram [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/CTKjzWMtm6H/?hl=cs	
Obr. 19 - Rosie James.....	31
Zdroj: JAMES, Rosie. Textile Curator [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.textilecurator.com/wp-content/uploads/2020/09/Rosie-James-textile-artist-WFTMTS2.jpg	
Obr. 20 – Traceyfanclub.....	32
Zdroj: TRACEYFANCLUB. Instagram [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/p/Cn28BQ8vTY_/?hl=cs	
Obr. 21 - Maryam Ashkanian.....	33
Zdroj: ASHKANIAN, Maryam. Maryam Ashkanian Studio [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupný na z: https://www.maryamashkanianstudio.com/category/portfolio/sculpture/sleep_-series/	
Obr. 22 - Danielle Clough.....	34
Zdroj: CLOUGH, Danielle. Danielle Clough [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://danielleclough.com/portfolio-item/serve-it-slowly/	
Obr. 23 Shmoxd.....	35
Zdroj: SHMOXD. Instagram [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/shmoxd/?hl=cs	

Obr. 24 - Kompozice 1.....	46
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 25 - Kompozice 2.....	47
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 26 Kompozice 3.....	47
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 27 Kompozice 4.....	48
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 28 Kompozice 5.....	48
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 29 Kompozice 6.....	49
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 30 Kompozice 7.....	49
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 31 Kompozice 8.....	50
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 32 Kompozice 9.....	50
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 33 - Yuuta Toyoi.....	54
Zdroj: TOYOI, Yuuta. UCreative [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.ucreative.com/articles/slice-of-life-captivating-8-bit-pixel-art-by-yuuta-toyoi/	
Obr. 34 - Johan Karlgren.....	54
Zdroj: KARLGREN, Johan. Instagram [online]. [cit. 14.6.2023]. Dostupné z: https://www.instagram.com/pappasparlor/?hl=cs	
Obr. 35 - Pixelart.....	63
Zdroj: Vlastní archiv	

Obr. 36 - Linka	64
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 37 - Plocha	65
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 38 - Reprodukce	66
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 39 - Výstupy studentů 1	67
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 40 - Výstupy studentů 2	68
Zdroj: Vlastní archiv	
Obr. 41 Výstupy studentů 3	69
Zdroj: Vlastní archiv	